

Białystok, 09.10.2023 r.

Zn. spr.: ZU.6004.3.2023

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W BIAŁYMSTOKU**

**PROTOKÓŁ Z POSIEDZENIA
KOMISJI ZAŁOŻEŃ PLANU**

określający

**ZAŁOŻENIA DO SPORZĄDZANIA PROJEKTU
PLANU**

**URZĄDZENIA LASU
W NADLEŚNICTWIE CZARNA BIAŁOSTOCKA**

na okres 1.01.2026 – 31.12.2035

Czarna Białostocka, 12 czerwca 2023r.

A. WYTYCZNE W SPRAWIE ORGANIZACJI PRAC URZĄDZENIOWYCH

Projekt planu urządzenia lasu opracowany zostanie wg Instrukcji Urządzenia Lasu (Zarządzenie nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21.11.2011r. w sprawie „Instrukcji Urządzenia lasu” z późn. zmianami).

Protokół sporządzono zgodnie z §126 ww. Instrukcji.

Lista obecności stanowi załącznik do protokołu.

Wykonawca projektu planu urządzenia lasu (PUL) zostanie wyłoniony w drodze przetargu zgodnie z Ustawą Prawo Zamówień Publicznych. Załącznikiem opisu przedmiotu zamówienia będzie Protokół z posiedzenia Komisji Założeń Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa. Posiedzenie Komisji Założeń Planu (KZP) Nadleśnictwa Czarna Białostocka odbyło się w dniu 12 czerwca 2023 r. Na podstawie referatu Nadleśniczego i po przeprowadzonej dyskusji, Komisja opracowała założenia do projektu planu urządzenia lasu i prognozy oddziaływania tego planu na środowisko i obszary Natura 2000.

A.1 P RACE SIEDLISKOWE

Przy tworzeniu planu urządzenia lasu V rewizji wykorzystano opracowanie Charakterystyka gleb i siedlisk Nadleśnictwa Czarna Białostocka (BULiGL O/Białystok 2006). W związku z faktem, iż szczegółowe rozpoznanie, wyróżnienie, opisanie i skartowanie siedlisk jest dokonywane w cyklach nie krótszych niż 30 lat, nie planowane jest wykonanie ponownego opracowania dotyczącego siedlisk leśnych.

Wykonane zostały również opracowania: Charakterystyka fitosocjologiczna Nadleśnictwa Czarna Białostocka (BULiGL O/Białystok 2014) i Charakterystyka fitosocjologiczna Nadleśnictwa Czarna Białostocka obręb Kumiałka (BULiGL O/Białystok 2015). Opracowania fitosocjologiczne posłużyły do zaktualizowania listy siedlisk przyrodniczych Natura 2000.

Dodatkowo w roku 2022 na zlecenie RDOŚ w Białymstoku została wykonana inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Ostoja Knyszyńska PLH200006 dla czterech typów leśnych siedlisk przyrodniczych (91D0, 91E0, 91F0 i 9170) oraz siedmiu typów nieleśnych siedlisk przyrodniczych (6410, 6430, 6510, 7110, 7120, 7140, 7230). Prace te zostały wykonane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy. Ostatnie

opracowanie będzie służyło jako podstawa do opracowania nowego Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Ostoja Knyszyńska.

Podczas prac urzędzeniowych należy opierać się przede wszystkim na ostatnim opracowaniu zleconym przez RDOŚ, w następnej kolejności na opracowaniach fitosocjologicznych wykonanych przez BULiGL.

Nadleśnictwo udostępni wykonawcy wszystkie posiadane opracowania siedliskowe i fitosocjologiczne jako materiał do prac taksacyjnych.

Powierzchnię siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej występujące na gruntach Nadleśnictwa Czarna Białostocka według PUL na lata 2016-2025 przedstawia Tabela 1..

Tabela 1. Siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej występujące na gruntach Nadleśnictwa Czarna Białostocka

Lp.	Kod typu siedliska przyrodniczego	Typ siedlisk przyrodniczych	Powierzchnia wg PUL 2016-2025
1	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	1,61
2	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	2,02
3	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	2,52
4	9170	Grąd subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum</i>)	4085,91
5	91D0	Bory i lasy bagienne (borealne)	258,82
6	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	326,36
7	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	1,38
RAZEM			4678,62

A.2 Prace Przygotowawcze

A.2.1 Zebranie i zestawienie danych o obszarach chronionych w nadleśnictwie i funkcjach lasu, z uwzględnieniem obszarów Natura 2000 wyznaczonych na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie

Powierzchniowe i punktowe obiekty chronione zostaną przyjęte zgodnie z danymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ), uzupełnionymi o informacje z nadleśnictwa oraz zebrane przez Wykonawcę.

Na terenie Nadleśnictwa Czarna

Białostocka znajdują się:

1. Obszary Natura 2000:

- PLB200006 Ostoja Biebrzańska
- PLH200008 Dolina Biebrzy
- PLH200006 Ostoja Knyszyńska
- PLB200003 Puszcza Knyszyńska

Obszary Natura 2000 Ostoja i Puszcza Knyszyńska posiadają zatwierdzone Plany Zadań Ochronnych (PZO). Zapisy zatwierdzonych PZO ze szczególnym uwzględnieniem działań ochronnych, zostaną uwzględnione w opracowywanym Planie Urządzenia Lasu dla nadleśnictwa. Materiały dostępne są w postaci warstw mapy numerycznej, natomiast konieczne jest zestawienie tabelaryczne działań ochronnych do wydzieleń leśnych, jak również na płatach siedlisk przyrodniczych przebiegających niezależnie od wydzieleń.

Wykonawca uwzględni wyniki inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych, wykonanej w obszarze Natura 2000 Ostoja Knyszyńska PLH2000006, w ramach realizowanego przez RDOŚ w Białymstoku projektu POIŚ pn. „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych (POIS.02-04.00-00- 0191/16-07)”, gdyż dane te powinny być podstawą do sporządzenia nowego PZO.

Obszary Natura 2000 Ostoja Biebrzańska i Dolina Biebrzy nie posiadają Planu Zadań Ochronnych.

2. Rezerwy przyrody:

Tabela 2. Rezerwy przyrody w Nadleśnictwie Czarna Białostocka

Nazwa rezerwatu	Powierzchnia [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Cel ochrony
Taboły	302,44	Rozporządzenie Nr 27/99 Woj. Podl. z 10.08.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 26, poz. 410)	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych fragmentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się występowaniem boru mechowiskowego oraz boru świerkowo torfowcowego - oraz rzadszych elementów środowiska przyrodniczego
Jesionowe Góry	375,50	Zarządzenie MOŚiZN z 19.02.1987 r. (M.P. Nr 7, poz. 55)	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi cennymi zbiorowiskami leśnymi, zachowanymi przeważnie w nienaruszonym stanie

Starodrzew Szyndzielski	79,74	Zarządzenie MOŚZNiL z 25.06.1990 r. (M.P. z 1990r, Nr 31, poz. 248)	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego starodrzew typu ciepłolubnego lasu sosnowo-świerkowo-dębowego, charakterystycznego dla północnej części Puszczy Knyszyńskiej, odznaczającego się dużym stopniem naturalności i występowaniem wielu gatunków roślin rzadkich i chronionych
Budzisk	341,00 (cały) 187,19 (Nadl. Czarna Białostocka)	Zarządzenie MLIpD z 31.03.1970 (M.P. Nr 11, poz. 97)	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi zbiorowiskami leśnymi, torfowiskowymi, łąkowymi i źródliskowymi

Rezerwat przyrody „Budzisk” posiada powierzchnię całkowitą 341,00 ha (z czego pod zarządem Nadleśnictwa Czarna Białostocka znajduje się 187,19 ha). Pozostała część rezerwatu znajduje się na gruntach Nadleśnictwa Supraśl, a także należy do innych form własności.

3. Obszary chronionego krajobrazu:

Tabela 3. Obszary chronionego krajobrazu w Nadleśnictwie Czarna Białostocka

Nazwa obszaru	Powierzchnia [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego
Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Sokólskich	38 206,80	Uchwała N r XII/84/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 29 kwietnia 1986 r. w sprawie ustalenia obszarów krajobrazu chronionego.

4. Parki krajobrazowe:

Nadleśnictwa Czarna Białostocka znajduje się w zasięgu terytorialnym Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Witolda Sławińskiego. Szczegółowy opis zawiera Tabela 4.

Tabela 4. Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej

Nazwa parku krajobrazowego	Pow. w zarządzie n-ctwa	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego z siedzibą w Czarna Białostockau	16 816,69	Uchwała Nr XXIII/201/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego (Dz. Urz. Woj. Podl z 2016 r. poz. 1502) oraz UCHWAŁA NR XIV/149/19 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO z dnia 28 października 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego Dz. Urz. Woj. Podl. z 2019 r. poz. 5177)	<p>Celem ochrony Parku jest</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ochrona zasobów przyrody Puszczy Knyszyńskiej obejmująca ekosystemy leśne, bagienne, dolin rzecznych oraz inne cenne obszary; 2) zachowanie chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt; 3) ochrona wartości historyczno - kulturowych Parku; 4) ochrona krajobrazu Parku; 5) rozwijanie turystyki i rekreacji Parku; 6) tworzenie warunków do prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej.

Park Krajobrazowy obecnie nie posiada zatwierdzonego planu ochrony.

Aktualnie obowiązujące uchwały: Nr XXIII/201/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2016 r. poz. 1502) oraz NR XIV/149/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 28 października 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego (Dz. Urz. Woj.

Podl. z 2019 r. poz. 5177)- dotyczą weryfikacji, wyznaczenia i aktualizacji granic Parku i jego otuliny oraz wprowadzenia obowiązujących zakazów na terenie Parku.

5. Lasy ochronne:

Powierzchnia lasów ochronnych wynosi 14385,06 ha (z decyzji Ministra Środowiska znak: DLP-I.612.4.2015/LP z dnia 25.10.2016 r.).

Tabela 5. Lasy ochronne

Kategoria lasów	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarna Białostocka	Kumiałka	Złota Wieś	
	powierzchnia leśna zales. i nie zales. - ha			
1	2	3	4	5
Rezerwaty	366,02	78,19	461,99	906,20
Lasy ochronne				
- glebochronne	-	2,85	-	2,85
- wodochronne	582,79	940,44	1010,94	2534,17
- cenne fragmenty przyrody	5 374,73	5510,72	4279,59	15165,04
- badawcze	80,21	15,30	14,38	109,89
- nasienne	45,41	27,18	25,88	98,47
- ostoje zwierząt chronionych	65,53	186,07	164,13	415,73
- w miastach i wokół miast	-	-	693,72	693,72
- obronne	-	8,02	-	8,02
Lasy ochronne razem	6148,67	6690,58	6188,64	19027,89
Lasy gospodarcze	52,17	4859,18	14,19	4925,54
Łącznie	6566,86	11627,95	6664,82	24859,63

Suma nie uwzględnia nakładania się różnych kategorii ochronności (zachodzi multiplikacja powierzchni ochronnych).

Komisja wnioskuje o wykonanie:

1. weryfikacji siedlisk przyrodniczych wykazanych podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w latach 2006-2007 oraz inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych wykonanej w 2022 r. przez IOŚ.
2. weryfikacji osobliwości przyrodniczych i kulturowych (płaty roślin chronionych; miejsca występowania gatunków zwierząt chronionych; pomników przyrody; cmentarzy, mogił, bunkrów),

3. uwzględnienia w PUL oraz POP nowo powstałych form ochrony przyrody (powołanych odpowiednimi decyzjami zarządzającego lasami lub uprawnionych organów właściwych do spraw ochrony przyrody, do dnia 30.06.2024 r.) i lasów referencyjnych
4. aktualizacji obowiązującej decyzji w sprawie uznania lasów za ochronne w związku ze zmianami kategorii ochronności wynikłych w trakcie taksacji. Do kategorii lasów stanowiących cenne fragmenty rodzimej przyrody zostaną włączone siedliska przyrodnicze w całości z obszaru Natura 2000, powierzchniowe stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej oraz zaktualizowane ostoje zwierząt chronionych. Wykonawca przygotowuje wstępną dokumentację do wniosku o uznanie lasów za ochronne (wykazy szczegółowe, mapy przeglądowe dla obrębów leśnych i wg gmin). Materiały zostaną przekazane Zleceniodawcy na dzień odbioru terenowych prac urządzania lasu. Mapy należy przekazać w formie plików PDF i warstw SHP. Drzewostany czasowo wyłączone z użytkowania głównego zostaną zaktualizowane, w uzgodnieniu z nadleśnictwem, po zakończeniu prac terenowych. Zestawienie zostanie zamieszczone w Programie Ochrony Przyrody. W stosunku do lasów wyłączonych z użytkowania należy w całym projekcie planu używać zwrotu „drzewostany czasowo wyłączone z użytkowania głównego” (§8 pkt. 1.3 IUL).
5. uwzględnienie zapisów zatwierdzonych PZO dla obszarów Natura 2000.
6. uwzględnienie ustaleń Zespołu Lokalnej Współpracy dotyczących zasięgu i lokalizacji lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie PGL LP (Zarządzenie nr 58 DGLP z dnia 5.07.2022r.). Informacja powinna zostać przekazana Wykonawcy najpóźniej do 30.08.2024r.
7. Dane dotyczące nowo powstałych formy ochrony (powołanych do dnia 30 czerwca 2025 roku odpowiednimi decyzjami zarządzającego lasami lub uprawnionych organów właściwych do spraw ochrony przyrody) oraz drzewostany czasowo wyłączone z użytkowania głównego (tzw. lasy referencyjne), zostaną przekazane wykonawcy PUL.

Obszarem na którym koncentruje się uwaga społeczności lokalnej i turystów są lasy otaczające Czarną Białostocką. Są one wykorzystywane jako miejsce zbioru jagód i grzybów a także rekreacji i wypoczynku (Zalew Czapielówka). Intensywność korzystania z tego obszaru jest bardzo wysoka, szczególnie w sezonie wakacyjnym.

Bezwzględny priorytetem będzie zapewnienie bezpieczeństwa. Podczas prowadzenia prac gospodarczych zwracana będzie szczególna uwaga na różnicowanie struktury drzewostanu oraz maksymalne wykorzystanie powstających odnowień naturalnych. Podstawową modyfikacją gospodarki leśnej powinno być również

prowadzenie prac gospodarczych poza sezonem turystycznym, a przy drogach formowanie stref przejściowych. Zabiegi hodowlane powinny w głównej mierze być podporządkowane utrzymaniu trwałości lasu oraz kształtowaniu krajobrazu. Kępy starych drzew pozostawiane do naturalnego rozpadu należy lokalizować w bezpiecznej odległości od dróg i zabudowań.

Powierzchnia obszarów nieobjętych użytkowaniem wynosi 2 282,43 ha. Warstwę SHP z lokalizacją kęp nadleśnictwo prześle wykonawcy PUL. Istniejące kępy powinny pozostać nienaruszone i nie powinny być usuwane z opisu taksacyjnego.

A.2.2 Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz programów ochrony środowiska

Zgodnie z § 9 Instrukcji u.l. Nadleśniczy w referacie przedstawił rozdział pod tytułem „Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska”.

Wykonawca w referacie na NTG uwzględni zapisy dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody określone w planach i studiach miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz programach ochrony środowiska ze wskazaniem polityki przestrzennej. Po akceptacji NTG w projekcie planu urządzenia lasu należy zamieścić podrozdział „Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska” na dzień obowiązywania Planu Urządzenia Lasu.

A.2.2.1. Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego

Nadleśnictwo Czarna Białostocka swoim zasięgiem terytorialnym obejmuje obszar o powierzchni około 1596 km², który położony jest w wschodniej części województwa podlaskiego. Nadleśnictwo Czarna Białostocka położone jest na terenie województwa podlaskiego w powiatach: białostockim (gminy: Czarna Białostocka, Wasilków) i sokólskim (gminy: Dąbrowa Białostocka, Janów, Korycin, Kuźnica, Nowy Dwór, Sidra, Sokółka i Suchowola). Nadleśnictwo Czarna Białostocka graniczy od północy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym, od wschodu poprzez granicę państwową z Białorusią. Na południu sąsiaduje z Nadleśnictwem Krynki a dalej z Nadleśnictwem Supraśl. Południowo-zachodnia część nadleśnictwa graniczy z Nadleśnictwem Dojlidy, zaś część zachodnia z Nadleśnictwem Knyszyn.

Cały obszar zasięgu terytorialnego nadleśnictwa położony jest w województwie podlaskim. Podstawowym dokumentem prognostycznym dla polityki zagospodarowania przestrzennego regionu jest Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego z 2017 roku, który określa cele, zasady, struktury zagospodarowania przestrzennego oraz lokalizacje inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim oraz priorytetowym dla UE. Wiodącym dokumentem planistycznym określającym ramy zagospodarowania przestrzennego w województwie podlaskim jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, uchwalony uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego nr XXXVI/330/17 z dnia 22 maja 2017 roku. Plan ten nie jest aktem prawa miejscowego, jednak będąc wyrazem polityki przestrzennej samorządu województwa, odgrywa bardzo istotną rolę w gospodarowaniu przestrzenią.

Kolejnymi kluczowymi dokumentami są:

- Strategia rozwoju województwa podlaskiego 2030 (Sejmik Województwa Podlaskiego, Białystok, 27 kwietnia 2020 r.).
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do 2024 r.

Wszystkie te dokumenty określają cele, zasady, struktury zagospodarowania przestrzennego oraz lokalizacje inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim oraz priorytetowym dla UE.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Wszystkie gminy z terenu administracyjnego nadleśnictwa posiadają aktualne studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które zostały wprowadzone uchwałami rad gmin wymienionymi w tabeli 6.:

Tabela 6. SUiKZP wg gmin

Gmina	Numer i data uchwały Rady Gminy
Czarna Białostocka	XXIII/140/2000 Rady Miejskiej w Czarnej Białostockiej z dnia 30 maja 2000 r.
Wasilków	XXXIX/229/06 Rady Miejskiej w Wasilkowie z dnia 27 kwietnia 2006 r.
Dąbrowa Białostocka	XXXVIII/206/98 Rady Miejskiej w Dąbrowie Białostockiej z dnia 18.06.1998
Janów	178/XXIX/13 Rady Gminy Janów z dnia 29 stycznia 2013 r.
Korycin	XXXV/172/98 Rady Gminy <i>Korycin</i> z dnia 18 czerwca 1998r
Kuźnica	XX/98/08 Rady Gminy w <i>Kuźnicy</i> z dnia 13 października 2008
Nowy Dwór	Nr XXVII/174/14 Rady Gminy Nowy Dwór z dnia 17 lutego 2014 r
Sidra	XXX/165/98 Rady Gminy w Sidrze z dnia 18 czerwca 1998 r
Sokółka	XIV/I 32/99 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 15 grudnia 1999 r

W trakcie opracowania jest Program rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023-2030.

Wspólnym mianownikiem ww. dokumentów jest wysoko oceniona wartość środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem cennych przyrodniczo obszarów chronionych. Zasada zagospodarowania dotycząca lasów odbywa się poprzez cele: ekologiczne, produkcyjne i społeczne.

Jako priorytetowe uznano:

- szanse rozwoju turystyki i wypoczynku,
- szanse rozwoju sektora produkcyjnego,
- rozwój rolnictwa,
- rozwój infrastruktury drogowej,
- rozwój sieci teleinformatycznej,
- rozwój sieci energetycznych z uwzględnieniem OZE,
- sferę społeczną.

Ogólnie zagrożenia sformułowane są poprzez:

- wzrost ruchu w obszarze Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej – bez technicznych zabezpieczeń sanitarnych,
 - presja zabudowy rekreacyjnej, zwłaszcza letniskowej,
 - zanieczyszczenia obszarów turystycznych pozbawionych infrastruktury technicznej,
 - sukcesje roślinne w wyniku obniżenia lustra wody na terenach bagiennych oraz ograniczenia w koszeniu łąk,
 - zmiana kategorii użytkowania gruntów z pominięciem *Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U.2004 Nr 121 poz.1266)*.
 - pożary, nadmierna penetracja zbieraczy runa i kłusownictwo,

Ustalenia przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy na obszarze gmin powinny być zawarte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W części przypadków gminy posiadają fragmentaryczne opracowania dla MPZP poszczególnych miejscowości, w których brak jest konkretnych zapisów dotyczących lasów i ochrony przyrody. Na gruntach nieobjętych MPZP gminy wydają decyzje o warunkach

zabudowy na wniosek osób zainteresowanych ustaleniem możliwości w zakresie realizacji inwestycji budowlanych.

A.2.2.2. Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego

Zagospodarowanie przestrzenne na poziomie województwa.

Założenia polityki zagospodarowania przestrzennego dotyczące gospodarki leśnej na obszarze województwa zawarte są w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (Uchwała nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017r.).

Planowana realizacja celu „Osiągnięcia i utrzymania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej i walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów” – będzie realizowana poprzez: racjonalne gospodarowanie wodami i lasami (s. 5).

W *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego* określone zostały również zasady i kierunki gospodarowania lasami województwa:

Zasady użytkowania i zagospodarowania lasów obejmować będą (s. 240):

- a) zapewnienie opieki państwa nad lasami wszystkich form własności i ustanowienie nadzoru nad przestrzeganiem prawidłowych metod gospodarowania, opartych na zasadach trwale zrównoważonego rozwoju wielofunkcyjnej gospodarki leśnej (ekologicznej, produkcyjnej i społecznej),
- b) dostosowywanie koncepcji zagospodarowania i użytkowania lasów do przyrodniczych, gospodarczych i społecznych warunków funkcjonowania gospodarstwa leśnego, z priorytetem naturalnego i półnaturalnego kierunku hodowli lasu, preferującego rębnie złożone i wykorzystanie odnowień naturalnych,
- c) promowanie i ochronę różnorodności biologicznej w całym procesie zarządzania i gospodarowania lasami,
- d) opracowywanie i wdrażanie studiów teoretycznych i doświadczalnych nad nowym modelem lasu, uwzględniającym wpływ czynników losowych na gospodarstwo leśne (w miejsce dotychczasowego modelu determinującego schematyczną organizację przestrzenną i czasową drzewostanów, w celu zwiększania doraźnych dochodów),

Kierunki gospodarowania lasami obejmować będą:

- a) rehabilitację i restytucję ekosystemów leśnych, głównie przez przebudowę, na odpowiednich

siedliskach, drzewostanów jednogatunkowych na mieszane oraz na drodze zabiegów biomelioracyjnych,

- a) regenerację drzewostanów zdewastowanych i zaniedbanych w lasach prywatnych, a następnie ich rehabilitację ekologiczną,
- b) wyłączenie z funkcji produkcyjnej lasów o charakterze zbliżonym do pierwotnego, zasługujących na ochronę prawną lub objęcie zasadami gospodarstwa specjalnego,
- c) utrzymanie leśnych kompleksów promocyjnych wdrażających nowoczesne, proekologiczne zasady gospodarowania w lasach,
- d) zwiększanie powierzchni leśnej w województwie, mającej na celu przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej poprzez zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków przyrodniczo-krajobrazowych i potrzeb różnorodności biologicznej,
- e) ochronę gruntów leśnych przed zmianą funkcji na nieleśną, z uwzględnieniem: czynników położenia, areалу oraz struktury terenów przewidzianych do zmiany przeznaczenia, przy szczególnym wyróżnieniu lasów położonych w granicach administracyjnych miast oraz w odległości do 10 km od granic miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców (Białystok), z wyjątkiem zmian przeznaczenia na potrzeby realizacji niezbędnej infrastruktury komunikacyjnej i technicznej,
- f) wprowadzanie systemów zadrzewień, zakrzewień i plantacji drzew, jako ważnego substytutu lasu w rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz dodatkowego źródła surowca drzewnego, z priorytetem gruntów marginalnych.

Zagospodarowanie przestrzenne na poziomie gmin.

Gminy w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa nie posiadają opracowanych Planów zagospodarowania przestrzennego dla całego ich obszaru, jedynie fragmentaryczne opracowania dotyczące niektórych miejscowości. Brak jest też informacji na temat terminu kompleksowego podejścia do spraw zagospodarowania przestrzennego. Dodatkowo pojawiające się zapisy w opracowaniach nie traktują gospodarki leśnej w sposób szczegółowy. W większym zakresie o znaczeniu lasów dla obszarów gmin stanowią Strategie Rozwoju Gmin. Dodatkowo niektóre gminy zostały ujęte w Miejskim obszarze funkcjonalnym miasta Białegostoku jako strefa podmiejska (gmina Czarna Białostocka) lub ośrodek pozamiejski (miasto i powiat sokólski) jednak zapisy w opracowaniach nie wyszczególniają w wyraźny sposób gospodarki leśnej i w znacznej mierze opierają się na sporządzonym Planie Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Czarna Białostocka.

Strefa podmiejska Białegostoku której strukturę funkcjonalno-przestrzenną tworzą:

1) obszary chronione sieci ekologicznej oraz obszary uzdrowiskowe, z odpowiednimi zasadami zarządzania i przeciwdziałania fragmentacji oraz ochrony uzdrowiskowej w tym:

a) sieci regionalnej, tj. cz. obszarów węzłowych Puszcza Knyszyńska i Bagienna Dolina Narwi oraz cz. głównych korytarzy ekologicznych Dolina Biebrzy – Puszcza Knyszyńska,

2) obszary urbanizacji siedzib gmin z zasadami kształtowania struktur przestrzennych zagospodarowania i kierunkami poprawy jakości i rozwoju zrównoważonego struktury przestrzennej (mieszkalnictwo, usługi publiczne ponadlokalne oraz infrastruktury gospodarczej) w tym:

a) miasto Czarna Białostocka z infrastrukturą:

- rekreacji nad zbiornikiem wodnym retencyjnym w Puszczy Knyszyńskiej,
- przemysłu i usług komercyjnych rewitalizowanych terenów i obiektów poprzemysłowych i składowych oraz silnie rozwiniętych układów torowych,

Dla miasta Sokółka jako ośrodka lokalnego powiatowego obszaru zewnętrznego struktury przestrzenne tworzone są z:

1) odpowiednimi zasadami poprawy i zrównoważonego rozwoju struktury przestrzennej zagospodarowania oraz kierunkami poprawy i rozwoju infrastruktury funkcji ponadlokalnych publicznych i gospodarczych,

2) infrastrukturą funkcji miasta:

a) standardowych – powiatowych i gminnych usług publicznych edukacji, lecznictwa, kultury, administracji, sportu i rekreacji oraz mieszkalnictwa i aktywności gospodarczej,

b) ponadlokalnych i ponadstandardowych z zakresu:

- obsługi turystyki międzynarodowej z i do przejścia granicznego kolejowego i drogowego polsko-białoruskiego w Kuźnicy Białostockiej,
- aktywności gospodarczej, w tym logistycznej i produkcyjnej, z wykorzystaniem węzłowego położenia miasta na trasach linii kolejowych Warszawa – Białystok – Grodno i Sokółka – Augustów – Suwałki – Kowno oraz drogi ekspresowej S19 Lublin – Białystok – Knyszyn – Korycin – Sokółka – Grodno, a także surowców lokalnych.

W gminie Czarna Białostocka lasy są znacznym i nierozzerwalnie związanym z tym terenem elementem zagospodarowania przestrzennego, zajmując ok. 73% całej powierzchni gminy. Stanowią one fragment Puszczy Knyszyńskiej oraz wchodzą w skład Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej. Są to lasy o wysokich walorach przyrodniczych objęte ochroną przyrodniczą

i krajobrazową. Znaczny stopień lesistości ukierunkowuje rozwój gospodarczy na wykorzystanie lasów jako podstawowego bogactwa gminy. Działanie te są możliwe w zakresie nie powodującym uszczuplenia i degradację zasobów leśnych i nie ograniczających ich przyrodniczej i krajobrazowo-twórczą roli. Najlepszym kierunkiem rozwojowym spełniającym te warunki jest wykorzystanie bogactwa lasu do rozwoju różnych form działalności związanych z wypoczynkiem i turystyką.

Lasy to również ważny dział gospodarki gminy zarówno w sferze związanej z zatrudnieniem w sektorze leśnym i drzewnym jak i turystycznym. Drzewostany na terenie gminy są terenami objętymi częściową ochroną (rezerwaty oraz sieć Natura 2000), a mimo to stanowią znaczną bazę surowcową dla lokalnej ludności, przemysłu drzewnego oraz usług związanych z przerobem drewna. Równocześnie stanowią bazę surowców zielarskich. Rozwój tego działu w połączeniu z wykorzystaniem części gruntów rolnych w enklawach śródleśnych są szczególnie wskazane na terenie gminy.

Wymienione kierunki rozwojowe gminy, oparte na wykorzystaniu lasów nie stanowią pełnej listy, pokazują jedynie szeroki zakres możliwości oraz potencjał tkwiący w lasach, nawet przy ograniczeniach wynikających z ich ochrony.

Gmina Sokółka jako zasady zagospodarowania terenu i kształtowania zabudowy dla terenów leśnych przyjmuje:

- wyłączenie terenów leśnych z zabudowy kubaturowej;
- dopuszczenie obiektów i urządzeń służących gospodarce leśnej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- wytyczanie na drogach leśnych tras rowerowych;
- obszary stanowisk archeologicznych zostają wyłączone spod zalesień;

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sidra zakłada jako podstawowe kierunki zagospodarowania obszarów leśnych:

- ochronę walorów przyrodniczych i użytkowych,
- ochronę lasów wodochronnych,
- utrzymanie ciągłości funkcji przestrzennych w ramach systemu ekologicznego gminy i województwa oraz racjonalne wykorzystanie potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych.

Aby w pełni zrealizować powyższe kierunki konieczne jest:

- a) prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzenia lasów z uwzględnieniem zasad powszechnej ochrony, utrzymanie ciągłości użytkowania oraz dostosowanie do ustalonych w

planie funkcji i form użytkowania niezależnie od form własności lasów (państwowe, prywatne).

- b) wyznaczenie i częściowe przystosowanie kompleksów leśnych do potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych,
- c) wykonanie rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych o kierunku leśnym,
- d) wykonanie zalesień zgodnie z opracowanymi granicami polno-leśnymi,
- e) stosowanie w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zapisów o zakazach lub ograniczeniach dotyczących głównie czynności:
 - przeznaczenia powierzchni leśnej na cele nieleśne,
 - realizacji przebiegu urządzeń liniowych (linii elektroenergetycznych, gazociągów, ropociągów, kolektorów linii telekomunikacyjnych, dróg itp.) wymagających znacznej wycinki drzew,
 - wykonywania melioracji trwale naruszających układ stosunków wodnych w dolinach rzecznych na obszarach leśnych i prac ziemnych naruszających w istotny sposób rzeźbę terenu,
 - lokalizacji składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych.

Funkcją gospodarczą lasów państwowych na terenie gminy Janów jest głównie produkcja wysokiej klasy surowca drzewnego. Struktura przestrzenna zagospodarowania obejmuje:

- obszary lokalnej sieci ekologicznej ośrodków przyrodniczych wraz z dolinami rzek i cieków wodnych, lasami, terenami parkowymi, ogrodami działkowymi i zieleni cmentarnej, powiązane z regionalną siecią ekologiczną,
- obszary urbanizacji ośrodków,
- infrastrukturę transportową,
- infrastrukturę energetyczną,
- infrastrukturę gospodarki wodnej i odpadami.

A.2.2.3 Ochrona środowiska, w tym: ochrona przyrody, ochrona gruntów rolnych i leśnych oraz ochrona krajobrazu

Ochrona środowiska na poziomie województwa.

Obszary chronione, na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, zajmują w przybliżeniu powierzchnię 645 058,3 ha, co stanowi 32,0% ogólnej powierzchni województwa.

Specyfika klimatyczna województwa podlaskiego powoduje, że na jego obszarze występują zarówno elementy przyrodnicze charakterystyczne dla terenów środkowoeuropejskich i północno-wschodnich (borealnych).

Głównym uwarunkowanym klimatycznie typem roślinności w województwie są lasy, z 29 typami zbiorowisk leśnych oraz 3 zespołami zaroślowymi zgrupowanymi w 5 klasach: borów, borów liściastych i mieszanych, olsów, torfowisk wysokich i łągów nadrzecznych.

Kierunki działań w tym zakresie mogą obejmować szczególnie działania takie jak:

- wspieranie rolnictwa ekologicznego i zrównoważonego,
- wdrażanie krajowego i wojewódzkiego programu zwiększania lesistości – regulacja lesistości zgodnie z planami urządzania lasów dla poszczególnych nadleśnictw,
- ochrona bioróżnorodności lasów (zachowanie, odtwarzanie i zwiększenie) zgodnie z programami ochrony przyrody dla poszczególnych nadleśnictw poprzez opracowanie granic rolno-leśnych dla gmin,
- zalesienie gruntów niepaństwowych nieprzydatnych do produkcji rolnej przez ich właścicieli,
- zalesienie gruntów państwowych przekazywanych Lasom Państwowym.
- Jako cele racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska PZPWP wyróżnia m.in.:
- ochronę krajobrazu w ramach planowania zagospodarowania przestrzennego,
- dążenie do jak najlepszego oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych,
- ochronę głównych zbiorników wód podziemnych oraz ujęć wód podziemnych i powierzchniowych,
- utrzymanie niezbędnej ilości zasobów wody oraz eliminacja zagrożeń związanych z jej deficytem lub nadmiarem,
- promocja budowy i rozwoju indywidualnych systemów oczyszczania ścieków na terenach o zabudowie rozproszonej,
- dążenie do jak największego zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powietrza z energetyki i transportu drogowego oraz promowanie wprowadzenia technologii zwiększających efektywność produkcji i wykorzystania energii,

- odejście od systemu składowania odpadów na rzecz systemu przetwarzania i odzysku surowców oraz energetycznego wykorzystania odpadów,
- wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i mieszkalnych oraz zwiększenie efektywności infrastruktury publicznej.

Jako zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i różnorodności biologicznej wymienia się:

Głównymi elementami zagrażającymi funkcjonowaniu parków narodowych, rezerwatów oraz parków krajobrazowych są w szczególności:

- fragmentacja powierzchni obszarów ciągami infrastruktury transportowej zwiększający się ruch w parkach narodowych i krajobrazowych,
- intensywny rozwój budownictwa rekreacyjnego, w tym bez pełnego wyposażenia w infrastrukturę kanalizacyjną, w parkach krajobrazowych,
- brak wykaszania traw na obszarach bagiennych podlegających gospodarce rolnej w parkach narodowych,
- niewłaściwe regulacje stosunków wodnych,
- zmiany struktury własności, prowadzenie intensywnej gospodarki w rolnictwie oraz wprowadzanie monokultur uprawowych
- zmiany klimatu oraz warunków pogodowych.
- monogatunkowa i jednowiekowa struktura drzewostanów w wielu obszarach leśnych oraz ich niska odporność na działanie czynników biotycznych i abiotycznych w lasach silnie przekształconych,
- zmniejszanie zalesień śródpolnych jako osłony dla zwierzyny drobnej,
- obniżanie się poziomu wód gruntowych, w tym zaburzenia stosunków wodnych wynikające z nadmiernie lub wadliwie przeprowadzonej melioracji części obszarów,
- zagrożenia eutrofizacją wód i zanikanie mniejszych zbiorników wodnych oraz bogatych przyrodniczo enklaw śródpolnych i śródleśnych,
- degradacja walorów przyrodniczych skraju jezior poprzez intensyfikację zabudowy rekreacyjnej,
- wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz poziomu hałasu i wibracji wywierających negatywny wpływ na klimat akustyczny obszarów chronionych,
- brak dostatecznej liczby przejść dla zwierzyny przez drogi szybkiego ruchu.

W województwie nie występuje koncentracja większych obiektów stanowiących zagrożenie dla środowiska naturalnego takich jak: składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków, bazy paliw, stacje przeladunkowe, urządzenia przesyłowe, większe instalacje przemysłowe. Właściwe gospodarowanie przestrzenią i zachowanie ładu przestrzennego jest szczególnie ważne dla zachowania unikatowych na skalę europejską i światową obszarów krajobrazu oraz zespołów roślinnych.

Wśród głównych celów gospodarowania przestrzenią województwa nacisk kładzie się na racjonalne wykorzystanie przestrzeni, w tym:

Cel strategiczny – „Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności, sprawności funkcjonowania oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego” oraz 5 celów cząstkowych.

- Cel 1 – „Zwiększenie konkurencyjności miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkiego Białegostoku, subregionalnych Łomży i Suwałk oraz powiatowych w zakresie jakości infrastruktury funkcji ponadlokalnych publicznych, potencjału gospodarczego, powiązań funkcjonalnych zewnętrznych i struktur przestrzennych zagospodarowania”.
- Cel 2 – „Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego”.
- Cel 3 – „Poprawa dostępności terytorialnej zewnętrznej i wewnętrznej województwa podlaskiego, poprzez rozwój infrastruktury transportowej ze zmniejszeniem kosztów środowiskowych, oraz telekomunikacyjnej i teleinformatycznej”.
- Cel 4 – „Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej i walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów”.
- Cel 5 – „Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego, naturalne i awariami przemysłowymi oraz jego zdolności obronnych i ochronnych”.

Ochrona środowiska na poziomie powiatów

Nadleśnictwo leży w zasięgu terytorialnym powiatu białostockiego oraz powiatu sokólskiego, obecnie oba powiaty są w trakcie prac nad aktualnymi strategiami rozwoju.

Zgodnie z zapisami uchwały nr L/455/10 Rady Powiatu Białostockiego w sprawie „Strategii Rozwoju Powiatu Białostockiego na lata 2011 – 2020” „ochrona środowiska, to właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów i składników przyrody, w szczególności występujących w naturze roślin i zwierząt oraz kompleksów przyrodniczych i ekosystemów. Ochrona środowiska, to obok tworzenia parków narodowych, krajobrazowych, czy rezerwatów przyrody również utrzymywanie otoczenia w czystości, minimalizacja zanieczyszczeń oraz zużywania mediów takich jak woda, energia itp.”

Jako mocne strony powiatu analiza SWOT wymienia:

- jeden z najczystszych regionów kraju,
- możliwość wykorzystywania wód do celów konsumpcyjnych i gospodarczych,
- środowisko nadające się do rozwoju turystyki i wypoczynku,
- budowa oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich,
- znaczna lesistość powiatu.

Natomiast jako szanse dla regionu określa:

- tworzenie miejsc klimatoterapii i lecznictwa uzdrowiskowego,
- stosowanie paliw ekologicznych,
- wzrost czystości wód i powietrza
- zwiększenie powierzchni obszarów chronionych.
- Program Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2015 – 2022 zakłada racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przez dążenie do wykonania zadań związanych z:
 - ochroną i racjonalnym wykorzystaniem walorów środowiska naturalnego.
 - wspomaganie rozwoju obszarów wiejskich poprzez wdrożenie i rozwój nowoczesnych systemów geoinformacyjnych.

Jednocześnie podkreśla istotność rozwoju regionu przez kontynuację dotychczas prowadzonej gospodarki leśnej, polegającej między innymi na ochronie lasów, zapewnieniu ich trwałości, ciągłej możliwości korzystania ze wszystkich funkcji lasów oraz stałemu

powiększaniu obszarów i zasobów leśnych. Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego w celach rozwojowych wymaga powszechnego stosowania proekologicznych metod gospodarowania oraz podejmowania działań sprzyjających zachowaniu potencjału przyrodniczego regionu.

Ochrona środowiska na poziomie gmin.

Gminy tworząc własne studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania opierają się na wytycznych i kierunkach obranych w planach zagospodarowania dla województwa oraz powiatów.

W oparciu o uchwałę Rady Gminy Sidra nr XXVIII/190/22 z dn. z dnia 30 listopada 2022 r. gmina jako cel i kierunki ochrony i kształtowania środowiska zakłada:

- zachowanie podstawowych elementów przyrodniczych województwa,
- zachowanie obiektów prawnie chronionych,
- ochronę środowiska oraz warunków życia i zdrowia ludzi.

Gmina Korycin w obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego uchwalonym uchwałą Nr XII/56/99 w zawartych celach ochrony środowiska zwraca uwagę na:

- ochronę wód powierzchniowych i podziemnych,
- ochronę powietrza atmosferycznego,
- ochronę ludzi i środowiska przed hałasem i wibracjami,
- ochronę ludzi i środowiska przed szkodliwym elektroenergetycznym promieniowaniem niejonizującym,
- ochronę gleb i powierzchni ziemi.

W granicach gminy Nowy Dwór obszary prawnie chronione zajmują powierzchnię około 17 km², stanowiąc blisko 14% jej powierzchni a wchodzi w to tereny: Biebrzański Park Narodowy, dolina rzeki Biebrzy wraz z dolinami jej dopływów stanowiących Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 - Ostoja Biebrzańska [PLB 200006] oraz projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 -Dolina Biebrzy [PLH 200008], a także torfowiska źródliskowe wraz z najbliższym otoczeniem wyznaczone jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 - Źródłiska Wzgórz Sokólskich [PLH 200026]. Tereny te są objęte zakazami i ograniczeniami dotyczącymi zabudowy popartymi odrębnymi przepisami. W studium wzięto pod uwagę ochronę płazów i gadów

przez zwrócenie uwagi na konieczność budowy przejść pod modernizowanymi drogami na terenach podmokłych oraz wprowadzenia rozwiązań umożliwiających migrację zwierząt dużych.

Wzmocnienie potencjału edukacyjnego i turystycznego opierającego się na walorach ekologicznych i kulturowych województwa

Przy realizacji celu strategicznego w zakresie turystyki wskazuje się między innymi na:

- ochronę obszarów cennych przyrodniczo;
- wyłączenie z zagospodarowania obszarów o wysokich walorach środowiskowych;
- rozwój turystyki przyjaznej środowisku;
- wykorzystanie alternatywnych źródeł energii.

Obszary funkcjonalne kształtowania potencjału rozwojowego, cennych przyrodniczo sieci ekologicznych województwa

Struktura sieci ekologicznej województwa dla której obowiązują zasady i kierunki ochrony obejmuje:

1. regionalną sieć ekologiczną województwa, stanowiącą część krajowej sieci ekologicznej składającej się z istniejących i projektowanych obszarów ochrony prawnej Krajowego Systemu Obszarów Chronionych (KSOCH), Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych Natura 2000 – jako obszarów węzłowych, oraz z projektowanych korytarzy ekologiczno-migracyjnych. Głównie o znaczeniu kontynentalnym i uzupełniająco o znaczeniu krajowym, łączących obszary węzłowe między sobą oraz z zewnętrznymi obszarami węzłowymi. Sieć ta pokrywa się częściowo z funkcjonalnymi obszarami wiejskimi i miejskimi.
2. Lokalną sieć ekologiczną, składającą się z terenów prawnie chronionych oraz projektowanych do objęcia ochroną w ramach obszarów wiejskich rolno-leśnych oraz systemów przyrodniczych miejskich obszarów funkcjonalnych województwa, określonych w studiach gmin wzbogacającą regionalną sieć ekologiczną województwa oraz powiązaną z nią przestrzennie tam, gdzie jest to możliwe.

3. Części obszaru sieci ekologicznej województwa z obszarami szczególnego zjawiska – zagrożenia powodziowego – położone w dolinach rzek: Narwi, Biebrzy, Bugu, Nurca, Pisy, Supraśl, Ełku, Rospudy, Jegrzni, Orz, Szkwy, Czarnej Hańczy i Marychy.

A.2.2.3 Ochrona środowiska, w tym: ochrona przyrody, ochrona gruntów rolnych i leśnych oraz ochrona krajobrazu

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się wiele udokumentowanych złóż kruszyw naturalnych (piaski i żwiry). Złoża obejmują również działki będące w zarządzie nadleśnictwa, które są wydierżawione i eksploatowane przez następujące podmioty:

1. Górażdże Kruszywa sp. z o.o. (obręb ewidencyjny Kraśniany, Zadworzany i Racewo),
2. Zakłady Produkcji Kruszyw Rupińscy Sp. j. (obręb ewidencyjny Drahle).

Wszystkie dzierżawione grunty nadleśnictwa, na których odbywa się eksploatacja kruszywa są objęte obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz posiadają aktualne koncesje na wydobycie. Na części wydierżawionych działek zakończono już wydobycie i przeprowadzono rekultywację gruntu w kierunku leśnym.

Odkrywkowe kopalnie surowców mineralnych powodują trwałe zmiany w krajobrazie Wzgórz Sokólskich. Fakt ten nie ma istotnego znaczenia dla prowadzonej gospodarki leśnej z uwagi na to, że grunty nadleśnictwa są w szachownicy gruntów innych własności i nie stanowią zwartych kompleksów leśnych.

Do największych można zaliczyć eksploatowane kopalnie w okolicach miejscowości:

- Studzianki,
- Drahle – Bohoniki,
- Zadworzany,
- Nowowola,

Zasięgi złóż kopalin oraz obszarów górniczych powstały na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego - MIDAS.

Na całym obszarze nadleśnictwa w jego zasięgu terytorialnym istnieją również liczne nieudokumentowane „dzikie” wyrobiska, gdzie wydobywa się surowiec na potrzeby lokalne.

A.2.3 Sprawdzenie kompletności i poprawności danych z zakresu ewidencji gruntów, przekazywanych przez nadleśniczego wykonawcy projektu planu urządzenia lasu

Nadleśniczy zgodnie z Zarządzeniem nr 13 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 20 marca 2017 r. przekaze wykonawcy dane, na które składać się będą:

- zaimportowana baza materiałów źródłowych SILP w postaci geobazy programu Taksator,
- (opis taksacyjny, ewidencja gruntów i LMN) wg stanu na 1 stycznia 2024 r.,
- aktualna mapa ewidencyjna gruntów (warstwa działek, użytków, punktów granicznych) w formie cyfrowej,
- rejestr gruntów w formie cyfrowej dla nadleśnictwa wg stanu na 1 stycznia 2024 r., który będzie wydrukowany i potwierdzony przez nadleśniczego.

Przekazanie danych na potrzeby projektu PUL nastąpi zgodnie z metodyką wg pisma DGLP ZU-7019-28/14 z dnia 26.05.2014 r.

Rejestr Gruntów prowadzony jest zgodnie z Zarządzeniem nr 2 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 10 stycznia 2019 r. i jest zgodny z ewidencją powszechną.

Opracowana mapa ewidencyjna Nadleśnictwa jest zgodna w zakresie:

- konturów działek ewidencyjnych, jak też użytków gruntowych z zasobem znajdującym się w ewidencji gruntów i budynków prowadzonych przez Starostę,
- współrzędne punktów granicznych są zgodne z zasobem znajdującym się w ośrodkach dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej.

Podobne przekazanie odbędzie się w postaci udostępnienia możliwości wprowadzenia danych inwentaryzacyjnych i opracowania nowych opisów w programie WebTaksator. Zaktualizowany rejestr gruntów zostanie przekazany Wykonawcy nie później niż 28.02.2025r.

Zmiany zachodzące w stanie posiadania aktualizowane są na bieżąco zarówno w części opisowej (rejestr gruntów) jak i kartograficznej (SLMN).

Nadleśnictwo zobowiązuje się do wstrzymania wszelkich zmian w stanie posiadania po 28 lutego 2025 r., a o wszelkich zmianach zaistniałych w okresie od daty przekazania bazy nadleśnictwo będzie na bieżąco informować wykonawcę, w formie pisemnej, dołączając niezbędne dokumenty potrzebne do sporządzenia PUL. Zapobiegnie to ewentualnym różnicom między danymi zawartymi w planie a powszechną ewidencją oraz pozwoli wykonawcy projektu planu na uwzględnienie zmian.

A.3 Przekazanie bazy danych SILP dla potrzeb planu urządzenia lasu, w tym zaktualizowanie danych geometrycznych i opisowych oraz decyzja w sprawie wstrzymania obrotu gruntami

Nadleśnictwo przekaze, wg obowiązujących zasad, istniejącą bazę SILP-LAS zaktualizowaną na dzień 01.01.2024 roku, zaktualizowane opisy taksacyjne jak również leśną mapę numeryczną (dane geometryczne).

Nadleśnictwo zobowiązuje się na bieżąco informować wykonawcę, w formie pisemnej (dołączając niezbędne dokumenty potrzebne do sporządzenia PUL) o wszelkich zmianach w stanie posiadania zaistniałych w okresie od daty przekazania bazy do dnia 28.02.2025 roku.

A.4 Korekta podziału powierzchniowego

Numeracja oddziałów pozostanie bez zmian.

Korekcie należy poddać przebieg granic leśnictw Sidra i Dąbrowa. Oddziały nr 291, 292 i 292A obecnie należące do leśnictwa Dąbrowa powinny wejść w skład leśnictwa Sidra.

Renowację słupków oddziałowych oraz oczyszczenie linii podziału przestrzennego lasu nadleśnictwo wykona we własnym zakresie do 31.12.2024 r.

A.5 Oznaczenie niewyraźnych granic wyłączeń oraz ujmowanie w Planie Urządzenia Lasu gruntów stanowiących współwłasność

Granice pododdziałów powinny być wyraźne i łatwe do identyfikacji w terenie. Zdecydowano aby w wyjątkowych sytuacjach braku wyraźnej granicy między wydzieleniami oznaczać je tylko w miejscach styku na liniach podziału powierzchniowego poprzez wykonanie obrączek na drzewach. Podczas taksacji należy zweryfikować ewentualne rozbieżności w przebiegu granicy określonej na LMN, a stanem na gruncie.

Oznaczenie (adres) pododdziałów należy przyjmować, w miarę możliwości, zgodnie z poprzednim Planem Urządzenia Lasu. Szczególną uwagę należy zwrócić na pozostawienie dotychczasowych adresów obiektów nasiennych – wyłączonych drzewostanów nasiennych i upraw pochodnych.

Nie należy włączać do pododdziałów wyznaczonych kęp ekologicznych, pozostawionych do naturalnego rozkładu na sąsiadujących powierzchniach.

Przy określeniu przebiegu granic pododdziałów, należy (w miarę możliwości) uwzględnić granice siedlisk przyrodniczych wyszczególnionych w Planach Zadań Ochronnych obowiązujących na dzień rozpoczęcia Planu Urządzenia Lasu.

Nadleśnictwo zarządza gruntami we współwłasności o pow. 6,7571 ha (zredukowana powierzchnia według udziałów

wynosi 2,9005 ha), co przedstawia Tabela 7.

Tabela 7. Grunty we współwłasności

Nazwa Gminy	Numer Obrębu Ewidencyjnego	Nazwa Obrębu Ewidencyjnego	Nr działki	Użytek	Klasa gruntu	Powierzchnia całkowita działki	Powierzchnia udziału	Udział
Czarna Białostocka	0007	Klimki	1.114	Ls		0,3300	0,0330	2/20
Czarna Białostocka	0015	Ponure	16.230/2	Br-R	VI	0,4908	0,2368	25289/52409
Janów	0012	Kumiałka	2.352/4	Br-R	V	0,3380	0,0711	687/3267
Kuźnica	0007	Czuprynowo	238	Ls	IV	0,1877	0,0626	1/3
Kuźnica	0007	Czuprynowo	274	Ls	IV	0,2414	0,0805	1/3
Kuźnica	0015	Kuźnica	247	Ls	V	0,4578	0,1526	1/3
Kuźnica	0015	Kuźnica	247	Lzr-	VI	0,0296	0,0099	1/3
Nowy Dwór	0003	Chilmony	73	Ls	V	1,1885	0,5943	1/2
Nowy Dwór	0003	Chilmony	73	Ls	VI	0,6202	0,3101	1/2
Sokółka	0004	Bogusze	220	Ls	IV	0,1679	0,0840	1/2
Sokółka	0004	Bogusze	256	Ls	IV	0,5210	0,1737	1/3
Sokółka	0034	Orłowicze	1206	Ls	V	0,4374	0,2187	1/2
Sokółka	0040	Poniatowicz	109	Ls	V	0,3317	0,1659	1/2
Sokółka	0040	Poniatowicz	111	Ls	V	0,3960	0,1980	1/2
Sokółka	0040	Poniatowicz	128	Ls	V	0,0836	0,0418	1/2
Sokółka	0040	Poniatowicz	158	Ls	V	0,2535	0,1268	1/2
Sokółka	0040	Poniatowicz	81	Ls	V	0,2053	0,1027	1/2
Sokółka	0048	Stary Szor	138/1	Ls	IV	0,2893	0,1447	1/2
Sokółka	0048	Stary Szor	155/1	Ls	IV	0,0915	0,0458	1/2
Suchowola	0019	Horodniank	325	Ls	VI	0,0959	0,0480	1/2
Razem:						6,7571	2,9005	

A.6 Wykorzystanie zdjęć lotniczych do tworzenia PUL

Wniosek nadleśnictwa o wykonanie ortofotomapy Komisja odrzuciła. Na potrzeby opracowania nowego projektu PUL należy wykorzystać ortofotomapy (aktualną i archiwalne) udostępnione przez Geoportal. Aktualna ortofotomapa została wykonana we wrześniu 2022r. Weryfikacja sytuacji wewnętrznej wydziałów zostanie wykonana przy użyciu aktualnych zdjęć lotniczych.

Należy również wykorzystać Bazę Danych Obiektów Topograficznych (BDOT 10K), NMT, NMPT, chmurę punktów pozyskanych z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego oraz danymi z przebiegu cieków i zlewni z katastru wodnego, z obszaru nadleśnictwa. Dane te mogą ułatwić weryfikację przebiegu granic wydziałów, dróg, cieków i innych obiektów. Wyżej wymienione materiały zostaną udostępnione wykonawcy projektu planu urządzenia lasu.

A.7 Ujmowanie cech drzewostanu w Planie Urządzenia Lasu w tym cechy „inne”

Opis cech drzewostanów należy wykonać zgodnie z § 26 ust.1 Instrukcji Urządzenia Lasu oraz aktualnym słownikiem. Nadleśnictwo wnioskuje, a Komisja aprobuje umieszczenie dodatkowo w polu tekstowym opisu taksacyjnego informacji:

- drzewostany postrzelane,
- uprawy testujące,
- uprawy pochodne i projektowane bloki upraw pochodnych.
- siedliska Natura 2000 (np.: PZO-91D0-0.09ha)
- upraw (gniazd) grodzonych
- miejsc kultu religijnego (kapliczki, krzyże itp.)
- drzewostanach na gruntach porolnych,
- uprawach zachowawczych,
- gospodarczych drzewostanach nasiennych,
- uprawach testujących,

Wykazy drzewostanów wg cech zostaną przekazane wykonawcy i uzgodnione przed odbiorem prac taksacyjnych.

A.8 Zastosowanie jednostek kontrolnych

W przypadku Nadleśnictwa Czarna Białostocka nie przewiduje się zastosowania jednostek kontrolnych.

A.9 Priorytety dotyczące przebudowy drzewostanów

Wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy z tytułu niemożności osiągnięcia założonego celu hodowlanego należy sporządzić, w uzgodnieniu z Nadleśnictwem, po przeprowadzeniu taksacji. Drzewostanów, których skład gatunkowy jest niezgodny z typem drzewostanu przyjętym dla określonego siedliska i które nie osiągnęły wieku rębności nie należy kwalifikować do pełnej przebudowy. Tam gdzie jest to możliwe w ramach cięć pielęgnacyjnych skład gatunkowy będzie kształtowany na korzyść gatunków, które powinny być w składzie na danym siedlisku i gwarantują pełną przydatność do dalszej hodowli.

Przebudowę pozostałych drzewostanów należy projektować po pracach terenowych, w oparciu o przyjęty podział na gospodarstwa, zgodnie z § 40 IUL. Przy kwalifikowaniu drzewostanów do przebudowy należy przeanalizować szczegółowe wytyczne w sprawie sporządzenia „Wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy” (wzór nr 3 w rozdz. IX Instrukcji u.l). Hierarchię potrzeb należy przyjąć uwzględniając elementy określone w § 57

pkt. 4 Zasad hodowli lasu z 2011 r. Wykonawca zaktualizuje wykaz drzewostanów do przebudowy, uzgodni z Nadleśnictwem i przedstawi podczas odbioru prac terenowych i NTG.

Nadleśnictwo do przebudowy proponuje zakwalifikować:

- drzewostany na gruntach porolnych - ze względu na niskie zadrzewienie i rozpadający się drzewostan,
- świerczyny uszkodzone przez szkodniki wtórne i wiatr,
- drzewostany ze znacznym stopniem uszkodzenia przez zwierzyńę,

A.10 Zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych

Nie ma potrzeby zwiększania powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych, gdyż takie uszkodzenia w Nadleśnictwie Czarna Białostocka nie występują.

A.11 Pomiar drewna martwego

Wnioskuje się o wykonanie pomiarów drewna martwego zgodnie z § 62 IUL bez potrzeby dodatkowych pomiarów drewna martwego.

A.12 Sporządzenie i wydruk map gospodarczych, gospodarczo przeglądowych i przeglądowych (format, zakres, podkład, skala, ilość) oraz mapy sytuacyjnej

Wydruki map gospodarczych i przeglądowych zostaną sporządzone z bazy geometrycznej LMN oraz podkładu topograficznego z BDOT10k, zgodnie z Instrukcją techniczną sporządzania wydruków map leśnych zamieszczonej w części 3 z późniejszymi zmianami.

W skład materiałów kartograficznych planu urzędzenia lasu wejdą:

- Mapa gospodarcza w skali 1:5000
- Mapy gospodarczo przeglądowe leśnictw w skali 1:10000
- Mapy przeglądowe obrębów leśnych w skali 1:20000
- Mapa sytuacyjna nadleśnictwa wraz z zasięgiem terytorialnym w skali 1:50000

Materiały kartograficzne należy wykonać zgodnie z IUL cz. III z późniejszymi zmianami (Instrukcja techniczna sporządzania i wydruku map leśnych) oraz umową zawartą pomiędzy wykonawcą, a zleceniodawcą – RDLP w Białymstoku. Materiały opisowe w postaci edytowalnej i w formacie PDF, a kartograficzne w formacie PDF i SHP, należy nagrać na cyfrowy nośnik informatyczny (USB)

A.13 Podział na obręby leśne oraz podział na leśnictwa

Nadleśnictwo składa się z trzech obrębów leśnych – Czarna Białostocka, Kumiałka i Żłota Wieś oraz 18 leśnictw. Podział nadleśnictwa na leśnictwa przedstawia tabela 8.

Tabela 8. Podział na obręby leśne i leśnictwa

Lp.	Obręb leśny	Leśnictwo		Powierzchnia [ha] na dzień 07.03.2023r.
		Numer	Nazwa	
1	1 – Czarna Białostocka	01	Kwasówka	1648,58
2		02	Wilcza Jama	1914,06
3		04	Niemczyn	1724,75
4		05	Czarna Wieś	1690,20
5	2 - Kumiałka	07	Nowy Dwór	1470,48
6		08	Dąbrowa	1298,90
7		09	Suchowola	613,86
8		11	Sidra	1421,66
9		12	Sławno	1508,05
10		13	Gliniszczce	1473,63
11		14	Szyndziel	1436,95
12		15	Bogusze	1488,43
13		16	Lebiedzin	1468,24
14	3 – Żłota Wieś	17	Polanki	1363,12
15		18	Budzisk	1395,12
16		19	Buksztel	1281,53
17		20	Czeremcha	1497,97
18		21	Horodnianka	1405,41
RAZEM				26 100,94

W strukturze nadleśnictwa funkcjonuje Gospodarstwo Szkółkarsko - Nasienne prowadzone przez leśniczego ds. szkółkarskich.

Nadleśnictwo wnosi o pozostawienie podziału na obręby leśne w dotychczasowym kształcie.

A.14 Zdefiniowanie obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód

A.14.1 Zagrożenia ze strony przemysłu

W nadleśnictwie nie występują zagrożenia ze strony przemysłu, w tym również z tytułu zanieczyszczeń powietrza. Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza są ciepłownie miejskie, przemysłowe oraz rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne.

A.14.2 Zagrożenia ze strony owadów

A.14.2.1. Szkodniki pierwotne

Na terenie nadleśnictwa każdego roku prowadzone są prace prognostyczne zmierzające do ustalenia stopnia zagrożenia od szkodników pierwotnych. W drzewostanach sosnowych i świerkowych nie stwierdzono istotnego zagrożenia ze strony szkodników pierwotnych. Drzewostany dębowe są kontrolowane przy użyciu pułapek feromonowych oraz kołnierzowych służących do określania zagrożenia od miernikowców i zwójek. Lotnicze zabiegi ratunkowe odbywają się średnio co 5-7 lat na terenie leśnictw Sławno i Dąbrowa. Ostatnie lotnicze zabiegi ratownicze odbyły się w 2020 roku.

A.14.2.2. Szkodniki wtórne

Do istotnych, z gospodarczego punktu widzenia, szkodników wtórnych w drzewostanach nadleśnictwa należy zaliczyć:

- kornika drukarza – stwarza zagrożenie poprzez rozwijające się cyklicznie gradacje. Obszar zagrożenia dotyczy całego nadleśnictwa, z uwagi na występowanie drzewostanów z udziałem współpanującego świerka;
- kornika ostrozębnego – zaczyna nabierać znaczenia gospodarczego atakując drzewostany sosnowe osłabione przez suszę i choroby grzybowe korzeni. Zagrożenie dotyczy obszaru całego nadleśnictwa z uwagi na przeważający udział sosny w składzie gatunkowym drzewostanów;

W celu ograniczenia występowania korników, stosowane są zabiegi zalecane w Instrukcji Ochrony Lasu. Dobre efekty daje wyznaczanie oraz terminowe usuwanie drzew trocinkowych oraz stosowanie pułapek feromonowych.

W trakcie KZP poruszono kwestię pozostawiania kęp drzewostanu do naturalnego rozpadu, jako narażonych na szkody biotyczne i abiotyczne. Uzgodniono konieczność blokowania kęp na sąsiednich kulisach w celu zwiększenia ich powierzchni i odporności na czynniki szkodotwórcze. Uzgodniono również, aby nie wydzielać ich jako odrębnych wydzieleń.

A.14.3 Choroby grzybowe

Zagrożenie drzewostanów ze strony grzybów patogenicznych w nadleśnictwie jest niewielkie. Szkody gospodarcze powodowane są głównie przez hubę korzeniową, które obserwuje się w drzewostanach na gruntach porolnych w Leśnictwie Czeremcha, Nowy Dwór i Sidra. Choroby grzybowe i powtarzające się okresy suszy stanowią czynnik osłabiający

drzewostany, które atakowane są następnie przez szkodniki wtórne. Do zwalczania huby korzeniowej wykorzystywany jest preparat ROTSTOP WP z barwnikiem.

A.14.4 Obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód powodowanych przez zakłócenie stosunków wodnych

W ostatnim dziesięcioleciu obserwuje się pogorszenie stanu zdrowotnego drzewostanów na skutek obniżenia poziomu wód gruntowych. Skutkuje to osłabieniem i narażeniem na działanie szkodników owadziach tj.: kornika drukarza, przyplaszczka granatka i kornika ostrozębnego. Monitoring drzew osłabionych prowadzony jest na bieżąco.

W nadleśnictwie inwentaryzuje się szkody powodowane przez bytowanie bobrów. Niezależnie od korzystnego oddziaływania przez bobry na kształtowanie stosunków wodnych (tamy – spiętrzanie i zatrzymywanie wody), corocznie odnotowuje się szkody spowodowane podtopieniami oraz niszczeniem upraw i młodników (szczególnie gatunków liściastych) poprzez ścinanie całych drzew..

A.14.5 Obszary zagrożone występowaniem szkód powodowanych przez silne wiatry.

W ostatnich latach nadleśnictwo odnotowuje znaczne szkody od wiatru we wszystkich drzewostanach szczególnie w okresie zimowo-wiosennym. Huraganowe wiatry, oprócz wyrządzania bezpośrednich szkód, są czynnikiem osłabiającym drzewostany. Uszkodzenia koron, pni, strzał oraz systemów korzeniowych powodują bardzo szybkie zasiedlanie drzew przez szkodniki wtórne. Większość szkód to szkody rozproszone na całej powierzchni nadleśnictwa, jednak zdarzały się również wichury po których zachodziła potrzeba założenia rębni sanitarnych i odnowienia ich. Największe szkody w roku 2016 w leśnictwach Budzisk, Polanki, Horodnianka oraz w roku 2021 w leśnictwie Szyndziel.

A.14.6 Zagrożenia ze strony zwierzyny

Największe zagrożenie dla trwałości upraw i młodników stanowią jeleniowate (łoś, jeleń, sarna). Coraz większą powierzchnię wśród uszkodzonych drzewostanów stanowią dojrzałe drzewostany, młodniki a nawet uprawy zgryzane przez bobry bądź zalewane w wyniku ich działalności. Przeprowadzona analiza uszkodzeń według sprawców i powierzchni szkód wyrządzonych przez zwierzynę, a także stosowanych w nadleśnictwie metod zabezpieczeń prowadzi do wniosku, iż najskuteczniejszymi metodami są zabezpieczenia mechaniczne (grodzienia, stosowanie osłonek oraz palikowanie) i chemiczne (stosowanie repelentów). Zgodnie z zasadami integrowanych metod ochrony lasu poza mechanicznymi i chemicznymi metodami należy stosować metodę biologiczną, w której, między innymi, zagospodarowanie

łowisk powinno zmierzać do poprawy bazy żerowej, czyli do zmiany ekologicznego krajobrazu lasu. Takie działania są prowadzone corocznie przy ustalaniu planu odstrzałów.

W latach 2021-2025 na terenie obrębów Czarna Białostocka oraz Złota Wieś prowadzony jest projekt badawczy IBL dotyczący określenia wpływu grodzień przed zwierzyną na zachowania pokarmowe jeleniowatych i ich presję na ekosystem leśny. Przez 5 lat trwania projektu na terenie leśnictw objętych badaniami nie prowadzi się żadnego zabezpieczenia przed zwierzyną, wyjątek stanowią jedynie uprawy pochodne które podlegają obligatoryjnemu grodzeniu..

A.15 Ustalenie terminów i sposobów kontroli prac urządzeniowych

Terminy kontroli i odbioru prac prowadzone będą zgodnie z obowiązującymi procedurami. Postęp prac kontrolowany będzie przez przedstawiciela Zlecającego, zgodnie z harmonogramem, będącym załącznikiem do zawartej umowy na wykonanie projektu PUL. Dodatkowo w celu wyeliminowania błędów, będą odbywały się bieżące konsultacje podczas wykonywania taksacji.

Bieżąca współpraca wykonawcy z nadleśnictwem będzie polegała na:

- cyklicznych konsultacjach prac taksacyjnych na spotkaniach taksatorów i leśniczych, przy udziale nadzoru nadleśnictwa (protokoły uzgodnień) sukcesywnie w miarę postępu prac taksacyjnych;
- protokołarnym uzgodnieniu takich danych, jak: halizny, płazowiny, zręby zaległe, drzewostany do przebudowy, ustalenie wykonania prac w ramach obowiązującego PUL, itp.;
- uzgodnieniu opisów taksacyjnych po ich przetworzeniu, uwzględniającym korektę szacowania miąższości przez taksatorów na podstawie założonych powierzchni kołowych;
- udostępnieniu wykonawcy całej posiadanej dokumentacji, niezbędnej do sporządzenia planu urządzenia lasu nadleśnictwa;
- po zakończeniu prac terenowych i wprowadzeniu danych do programu TAKSATOR wykonawca przedłoży wstępne, próbne zapisy na nośniku cyfrowym opisów taksacyjnych celem analizy przez administrację nadleśnictwa.

W celu przyspieszenia procedur odbioru baz danych projektów PUL (w tym LMN), regionalny dyrektor LP udostępni Wykonawcy projektu PUL dostęp do baz testowych SILP w środowisku szkoleniowym. Dostęp nastąpi każdorazowo na wniosek wykonawcy.

W trakcie prac taksacyjnych, po zakończeniu prac terenowych w poszczególnych leśnictwach, sporządzony będzie protokół uzgodnień pomiędzy wykonującym pracę taksatorem a właściwym terytorialnie leśniczym. Dokument ten będzie potwierdzeniem wykonania częściowej kontroli przez służbę terenową nadleśnictwa i zostanie przedłożony do nadleśnictwa. Zgodnie z wnioskiem nadleśnictwa, wykonawca planu udostępni wstępne opisy taksacyjne ze wskazaniami gospodarczymi celem ich weryfikacji oraz dokonania ewentualnych uzgodnień. Nadleśnictwo zawnioskowało, aby okres przeznaczony na ostateczne uzgodnienia opisów taksacyjnych i wskazań gospodarczych był w miarę możliwości jak najdłuższy – minimum 30 dni. W związku z planowaniem prowadzenia uzgodnień na bieżąco pomiędzy taksatorami i służbami terenowymi weryfikacja opisów przez samych leśniczych będzie przyśpieszona i termin ten nie powinien przekraczać wskazanych 30 dni.

A.16 Forma opisów taksacyjnych i map, w tym map dodatkowych oraz formy prezentowania programu ochrony przyrody, także ewentualnej ekspertyzy docelowej sieci dróg leśnych oraz ewentualnej prognozy ekonomicznej z uwzględnieniem danych wrażliwych

Opis materiałów, które Wykonawca dostarczy Zamawiającemu:

a) opis ogólny nadleśnictwa (wydruk i pliki) oprawa twarda koloru zielonego w 1 egz. W tym mapy włożone w kieszeń. Wykonana zostanie charakterystyka stanu lasu według gatunków panujących w klasach i podklasach wieku.

b) program ochrony przyrody (POP) – wydruk w formacie A4 - układ pionowy, twarda okładka koloru zielonego z wytłoczonymi złotymi literami z dołączoną (w kieszeni okładki) mapą przeglądową walorów przyrodniczo - kulturowych nadleśnictwa w skali 1:50 000), wydruki i USB – 1 egz. Wykonawca przygotowuje POP dla RDOŚ w Białymstoku oraz mapy (wydruki i USB - 1 egz.).

c) opisy taksacyjne dla obrębu wraz z tabelami, wykazami projektowanych cięć rębnych, przedrębnych i wykazy projektowanych zadań z hodowli lasu dla obrębów (wydruki i pliki) oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonymi złotymi literami 1 komplet.

d) plan urządzenia lasu dla leśnictw (1 egz), w formacie A4 oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonym złotym opisem zawierający wyciągi dla konkretnego leśnictwa, nagrane na USB:

- z opisanie ogólnego nadleśnictwa (elaboratu) – opis gleb i siedlisk, gospodarcze typy drzewostanów, orientacyjne składy upraw, przyjęte wieki rębności, zastosowane sposoby użytkowania rębne,
- z Programu Ochrony Przyrody (wykaz gatunków chronionych roślin, zwierząt i grzybów, wykaz siedlisk przyrodniczych Natura 2000, opis form ochrony przyrody, zawierający dane, obiekty dziedzictwa kulturowego, inne informacje charakterystyczne dla danego leśnictwa (ciekawostki),
- opis taksacyjny lasu dotyczący danego leśnictwa,
- wykaz projektowanych cięć rębnych danego leśnictwa,
- wykaz projektowanych cięć przedrębnych dotyczący danego leśnictwa,
- wykaz projektowanych zadań z hodowli lasu dotyczący danego leśnictwa,
- część kartograficzna zawierająca mapę gospodarczo – przeglądową drzewostanów –2 egz.,
- mapę gospodarczo – przeglądową cięć–2 egz.

e) materiały opisowe i kartograficzne do strategicznej oceny oddziaływania Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa na środowisko i na obszar Natura 2000.

- Prognoza w formie opisowej wydruk (oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonym złotym opisem) – 1 egzemplarz + plik tekstowy,
- mapa przeglądowa stanowisk oraz siedlisk gatunków ptaków chronionych z załącznika I Dyrektywy Rady 79/EWG z dnia 02 kwietnia 1979 r. (z późn. zmianami) w skali 1:25000 – 1 szt.),
- mapa przeglądowa rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych (w tym punktowych) i stanowisk gatunków roślin wymienionych w załączniku I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w skali 1:20 000 – 1 szt.).

f) wydruki materiałów kartograficznych zgodnie z pkt. A.12.

g) wersja elektroniczna PUL (3 egz.) - wszystkie elementy projektu planu urządzenia lasu, prognoza oddziaływania na środowisko należy nagrać na nośnik optyczny. Materiały kartograficzne należy przekazać w formie kompozycji wydruków w formacie PDF.

h) wersja elektroniczna PUL dla RDOŚ - opisanie ogólne, program ochrony przyrody, prognoza oddziaływania na środowisko, mapy przeglądowe i sytuacyjne w formacie PDF.

Nadleśnictwo Czarna Białostocka jest w posiadaniu docelowej sieci dróg leśnych, przygotowanej przez BULiGL Oddział w Białymstoku w 2020 roku.

Ze względu na wiele zmiennych wpływających na wynik finansowy nadleśnictwa, a także ze względu na zmieniające się corocznie zasady sprzedaży drewna nadleśnictwo nie widzi potrzeby sporządzania prognozy ekonomicznej.

A.17 Sporządzenie dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych nieobjętych obszarem Natura 2000

Nadleśnictwo wnosi o jej wykonanie i określenie czynności gospodarczych, z podziałem na obligatoryjne i fakultatywne w związku z koniecznością weryfikacji siedlisk przyrodniczych oraz wątpliwościami na temat wykonywania tam czynności gospodarczych.

A.18 Ustalenia w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu Urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000, oraz innych spraw organizacyjnych

Strategiczna ocena oddziaływania Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Czarna Białostocka na środowisko zostanie wykonana w oparciu o zakres i stopień szczegółowości ustalony z RDOŚ w Białymstoku.

B. Założenia do planu urządzenia lasu

B.1 Zestawienie danych o obszarach chronionych w nadleśnictwie i funkcjach lasu, z uwzględnieniem obszarów Natura 2000

B.1.1 Formy ochrony przyrody

Na terenie nadleśnictwa znajdują się powierzchniowe i indywidualne formy ochrony przyrody:

1. Rezerваты przyrody:

- Budzisk (część),
- Jesionowe Góry,
- Taboły,
- Starodrzew Szyndzielski.

2. Parki krajobrazowe:

- Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej

3. Obszary chronionego krajobrazu:

- „Wzgórza Sokólskie”

4. Obszary Natura 2000:

- PLB200003 Puszcza Knyszyńska
- PLH200006 Ostoja Knyszyńska
- PLB200006 Ostoja Biebrzańska
- PLH200008 Dolina Biebrzy

5. 3 pomniki przyrody:

- 34 pojedynczych drzew

6. Gatunki roślin i zwierząt podlegające ochronie prawnej.

Na terenie Nadleśnictwa Czarna Białostocka znajduje się 12 stref ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania ptaków drapieżnych (9 orlika krzykliwego, 1 bielika, 1 sóweczki, 1 bociana czarnego) o łącznej powierzchni 237,45 ha (dane aktualne wg. stanu na dzień przygotowania referatu) oraz 9 stref ochrony granicznika płucnika o łącznej powierzchni 9,49 ha.).

B.1.2 Funkcje lasu

Zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami lasy nadleśnictwa dzielą się na następujące kategorie:

Tabela nr 8. Podział powierzchni leśnej nadleśnictwa według dominujących funkcji lasu (stan na 01.01.2016 r.

Kategoria lasów	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarna Białostocka	Kumiałka	Złota Wieś	
	powierzchnia leśna zales. i nie zales. - ha			
1	2	3	4	5
Rezerwaty	366,02	78,19	461,99	906,20
Lasy ochronne				
- glebochronne	-	2,85	-	2,85
- wodochronne	582,79	940,44	1010,94	2534,17
- cenne fragmenty przyrody	5 374,73	5510,72	4279,59	15165,04
- badawcze	80,21	15,30	14,38	109,89
- nasienne	45,41	27,18	25,88	98,47
- ostoje zwierząt chronionych	65,53	186,07	164,13	415,73
- w miastach i wokół miast	-	-	693,72	693,72
- obronne	-	8,02	-	8,02
Lasy ochronne razem	6148,67	6690,58	6188,64	19027,89
Lasy gospodarcze	52,17	4859,18	14,19	4925,54
Łącznie	6566,86	11627,95	6664,82	24859,63

Lasy ochronne w Nadleśnictwie Czarna Białostocka występują na powierzchni 19027,89 ha, co stanowi 76,54 % powierzchni leśnej. Tak duży ich udział wynika z faktu, że znaczna część drzewostanów leży w granicach obszarów Natura 2000 zostały zakwalifikowane do cennych fragmentów rodzimej przyrody. Rezerваты zajmują 3,65 % powierzchni leśnej, a 19,81 % lasy gospodarcze.

B.2 Typy siedliskowe lasu oraz ewentualna korekta w opisach o rozpoznane leśne siedliska przyrodnicze

Typy siedliskowe lasu oraz siedliska przyrodnicze należy wnieść do bazy w sposób określony w §22 IUL.

Siedliska przyrodnicze, stanowiące przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000, powinny być przyjęte według obowiązujących dokumentów, a w szczególnych przypadkach stwierdzenia znaczących różnic w miarę możliwości zweryfikowane w trakcie prac taksacyjnych. Zweryfikowane granice tych siedlisk powinny stanowić w miarę możliwości podstawę do wyłączeń taksacyjnych.

Weryfikacji chronionych siedlisk należy dokonać w oparciu o dane z planów zadań ochronnych dla Obszarów Natura 2000.

Dodatkowo należy wykorzystać przekazaną przez RDOŚ w Białymstoku inwentaryzację do opracowania nowego PZO Ostoja Knyszyńska na lata 2024-2033

B.3 Określenie typów drzewostanów (TD) o kierunku ochronnym lub o kierunku gospodarczym

Typy drzewostanu przyjęte podczas KZP należy traktować jako ramowe hodowlane i ochronne cele gospodarowania odpowiednio dla typu siedliskowego lasu oraz leśnego siedliska przyrodniczego, mogą być modyfikowane w konkretnym drzewostanie, z uwzględnieniem stanu siedliska, stopnia uwilgotnienia oraz specyfiki i stanu zbiorowiska roślinnego, zgodnie z zapisami § 23 ust. 6 IUL.

Komisja proponuje przyjąć przedstawione w Tabeli nr 9 następujące typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe odnowień:

Tabela nr 9. Orientacyjne składy gatunkowe wg typów drzewostanów

STL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw (% pokrycia)
Siedliska świeże		
<i>Bśw 1</i>	<i>So</i>	<i>So 90, Św + Brz 10</i>
<i>Bśw 2</i>	<i>So</i>	<i>So 80, Św 10, Brz 10</i>

STL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw (% pokrycia)
BMśw 1	So - Św	So 40-60, Św 30-40, Brz + Inne 10-20
BMśw 2	So - Św	So 40-60, Św 30-50, Db + Brz 10-20
LMśw 1	So - Db	So 30-50, Db 20-30, Św 10-20, Brz Inne 10-20
LMśw 2	Db-Św-So	So 30-40, Db 30-40, Św 20-30, Kl+Lp+Brz 10-20
Lśw 1	Św - Db	Db 40-60, Św 20-30, Lp+Kl+Gb + Brz 20
Lśw 2	Gb-Lp-Db	Db 30-50, Js+Wz 10-20, Ol 10-20, Gb+Brz+Lp+Kl 10-20
Siedliska wilgotne		
Bw 1,2	So	So 80, Św 10, Brz 10
BMw 1	Db - Św	Św 50-70, Db 10-30, So 10-20, Brz+inne 10-20
BMw 2	So - Św	Św 60-70, So 10-20, Brz i inne 10-30
LMw 1	Db - Św	Św 30-40, Db 30-40, Ol 10-30, Brz i inne 10-20
LMw 2	Db-Ol-Św	Św 30-40, Ol 30-50, Db 20-30, Lp+Kl + Brz i inne 10
Lw 1	Ol-Js-Db	Db 30-40, Js+Wz 20, Ol 20-40, Lp+Kl + Gb i inne 10-20
Lw 2	Db-Js-Ol	Ol 30-50, Js+Wz 20, Db 20, Lp+Kl + Św + Gb i inne 10-20
Siedliska bagienne		
Bb 1	So	So 80-90, Brzom 5-10, Św 5-10
Bb 2,3	So	So 80-90, Brzom 10-20
BMb 1,2	So-Św	Św 40-60, So 30-40, Brzom i inne 10-20, Ol do 5
BMb 3	So - Brz	Brzom 40-60, So 30-40, Św 10-20, Ol + Os 10
LMb 1,2	Brz-Ol-Św	Św 30-40, Ol 20-30, Brz 20-30, So 10-20, Js + Wz + Os 10
LMb 3	Ol-So-Brz	Brzom 40-50, Ol 20-40, So+Św + Wb 10-20
Ol 1,2	Ol	Ol 80-90, Brz + Św 20-40
Ol 2,3	Ol	Ol 90, Brz + Św+Wb 10
OIJ 1,2	Js - Ol	Ol 40-60, Js 30-40, Db + Lp 10, Brz + Gb 10, Wz i inne 10
Siedliska na gruntach porolnych		
Bśw 1	Brz - So	So 50-70, Brz 30-50, Św 10-20
Bśw 2	Brz - So	So 50-70, Brz 20-40, Św 10-20, Lp+Db 10
BMśw 1	So	So 60-80, Brz 10-30, Db + Lp 10
BMśw 2	So - Św	Św 30-40, So 30-50, Brz 10-30, Db + Lp 10
LMśw 1	So-Św-Db	Db 10-20, Św 30-40, So 20-30, Lp + Kl + Brz 10
LMśw 2	Św - Db	Db 30-40, Św 20-40, So 10-20, Kl+Lp + Gb+inne 10

STL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw (% pokrycia)
<i>LŚw 1</i>	<i>Św-Lp-Db</i>	<i>Db 40, Św 20-40, So 10-20, Lp+Kl+Gb + Brz 10-30</i>
<i>LŚw 2</i>	<i>Js - Db</i>	<i>Db 40, Św 10-30, Brz+Js+Wz +Lp + Kl + Gb 10-30</i>
<i>BMw 1</i>	<i>Św - So</i>	<i>So 40-60, Św 40-50, Db + Brz + Os 10-20</i>
<i>BMw 2</i>	<i>So - Św</i>	<i>Św 60-80, So 20-30, Db+Brz+Os 10-20</i>
<i>LMw 1</i>	<i>So-Św-Db</i>	<i>Db 30- 40, Św 20-30, So 10-20, BRZ +Lp + Kl +Gb i inne 10-20</i>
<i>LMw 2</i>	<i>Św-Db-Ol</i>	<i>Ol 30-40, Db 20-30, Św 20-30, Brz + Lp + Gb 10-20</i>
<i>Lw 1</i>	<i>Js-Lp-Db</i>	<i>Db 20-40, Js+Wz 20-30, Św 10-30, Ol + Lp+Kl 10-20,</i>
<i>Lw 2</i>	<i>Ol-Db-Js</i>	<i>Js + Wz 30-40, Db 20-40, Ol 20-40, Lp + Kl +Św 10-20</i>

B.4 Ustalenie wieków rębności dla głównych gatunków drzew.

Przyjęto następujące przeciętne wieki rębności dla poszczególnych gatunków:

Gatunek	Obręb	
	Czarna Białostocka, Złota Wieś	Kumiałka
1	2	3
Db, Js	160 lat	160 lat
So	130 lat	110/100 lat
Md	120 lat	110/100 lat
Św	90 lat	90 lat
Brz, Ol, Gb, Lp, Wz, Kl	80 lat	80 lat
Os, Tp, Olodr.	60 lat	60 lat

W przypadku dębu ze względu na wydłużony okres kumulacji przyrostu oraz przy jednoczesnym braku znacznych uszkodzeń drewna Nadleśnictwo wnioskuje do przewodniczącego KZP po uzyskaniu zgody DGLP o zwiększenie wieku rębności do 160 lat. W przypadku sosny i modrzewia ze względu na znaczną deprecjację surowca proponujemy obniżenie wieku na obrębie Czarna Białostocka i Złota Wieś ze 130 lat do 120 lat. Dla pozostałych gatunków Nadleśnictwo Czarna Białostocka proponuje utrzymanie wieków rębności gatunków lasotwórczych na poziomie przyjętym dla V rewizji urządzania lasu które przedstawiono w tabeli 10. W granicach otuliny PKPK na terenie obrębu Kumiałka wiek rębności dla sosny proponuje się przyjąć na 110 lat i na 100 lat w pozostałej części.

Dla gatunków niewymienionych powyżej proponuje się przyjąć wiek rębności zgodnie z §83 ust. 3 IUL.

B.5 Podział lasów na gospodarstwa, w tym kwalifikowanie do gospodarstwa specjalnego

Zgodnie z § 82 Instrukcji Urządzenia lasu na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy (z uwzględnieniem wszystkich funkcji pozostałych) dla celów planowania urzędzeniowego należy wyróżnić, w ramach obrębów leśnych, jednostki regulacyjne nazywane gospodarstwami. Z dominujących funkcji lasu wynika podział lasów na gospodarstwa. Drzewostany pełniące funkcje specyficzne, w których ograniczono lub zaniechano funkcji produkcyjnych włączone zostaną do gospodarstwa specjalnego.

Komisja proponuje następujący podział na gospodarstwa:

Gospodarstwo specjalne (S):

- rezerwaty przyrody,
- lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne,
- lasy wodochronne w strefie ujęć wody i źródeł wody, wyodrębnione stosownymi decyzjami administracyjnymi,
- lasy stanowiące strefy ochrony stanowisk granicznika płucnika,
- lasy stanowiące ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową,
- lasy, na których terenie znajdują się zabytki kultury materialnej minionych epok (las o znaczeniu kulturowym),
- lasy znajdujące się na stałych powierzchniach doświadczalnych i badawczych (uprawy testujące),
- lasy cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, w szczególności na gruntach podmokłych, unikatowych, rzadkich i ważnych dla regionu (w tym wszystkie drzewostany na siedliskach Bb, BMb, LMb i OIJ),
- lasy, na których zainwentaryzowano siedliska przyrodnicze Natura 2000, zaliczane do siedlisk priorytetowych,
- lasy obronne,
- lasy referencyjne,
- lasy o zwiększonej funkcji społecznej wg wykazu ustalonego w trakcie konsultacji w zespołach lokalnej współpracy,

Gospodarstwo ochronne (O)

- lasy ochronne nie ujęte w gospodarstwie specjalnym.

Gospodarstwo zrębowe (GZ):

- drzewostany w lasach gospodarczych (nie ujęte w gospodarstwie specjalnym i ochronnym), dla których przyjęto zrębowy sposób zagospodarowania (rębnią zupełną). Należy tutaj zaliczyć siedliska borowe.

Gospodarstwo przerębowo-zrębowe (GPZ):

- drzewostany w lasach gospodarczych (nie ujęte w gospodarstwie specjalnym i ochronnym), w których ze względu na typ siedliskowy lasu oraz gospodarczy typ drzewostanu i aktualny skład gatunkowy, stosuje się przerębowo-zrębowy sposób zagospodarowania. Znajdą się tutaj drzewostany na siedliskach lasowych i olsy.

B.6 Wytyczne w sprawie cięć rębnych w poszczególnych gospodarstwach

Podczas prac projektowych należy zachować dotychczasowy kierunek cięć. Wykonawca dokona uzgodnień projektowanych cięć rębnych z Nadleśnictwem i RDLP. Przed ustalonym terminem NTG wykaz projektowanych cięć użytkowania rębego wraz z załącznikami mapowymi zostanie przedstawiony Zamawiającemu i Nadleśnictwu. Projektując sposoby odnowienia, należy uwzględniać naturalne fazy rozwoju drzewostanu. Zabiegi ukierunkować pod kątem potrzeb już istniejącego odnowienia oraz stworzenia warunków dla jego inicjowania.

1. Wybór projektowanej rębni

- należy brać pod uwagę przede wszystkim wymagania gatunków przewidzianych do odnowienia;
- nie projektować rębni gniazdowej ze średnim i długim okresem odnowienia na powierzchniach, gdzie pas manipulacyjny drzewostanu objętego użytkowaniem rębnym jest mniejszy jak 2 ha;
- generalnie, nie planować cięć rębnych na siedliskach bagiennych. Część drzewostanów na tych siedliskach wyłączona jest z użytkowania rębego – wchodzi one w skład ONG (obszarów nieobjętych gospodarowaniem). W przypadku stwierdzenia podczas prac taksacyjnych konieczności przebudowy istniejącego d-stanu należałoby zaprojektować rębnie pozwalające na maksymalne skrócenie czasu przebudowy;
- w drzewostanach wodochronnych projektować rębnią IVd jako podstawowy sposób zagospodarowania, a w przypadku powierzchni wcześniej użytkowanych rębnią V, kontynuować ten sposób;

- ze względów społecznych i ekologicznych nie planować cięć rębnią I w drzewostanach położonych w małych enklawach śródpolnych;
- w wydzieleniach o małej powierzchni (do 2 ha), na których niemożliwe jest zrealizowanie rębni złożonej dopuścić stosowanie rębni I;
- projektować nowe oraz powiększyć istniejące drzewostany zachowawcze na terenie Nadleśnictwa zgodnie z danymi przedstawionymi wykonawcy podczas prac taksacyjnych celem zachowania najstarszych drzewostanów Puszczy Knyszyńskiej.
- Na terenie gospodarstwa specjalnego lasy miejskie, zrezygnować z użytkowania rębego rębniami zupełnymi, oraz stosować się do wytycznych zawartych instrukcji gospodarowania lasami w granicach miast;
- W przypadku zabiegów hodowlanych trzebieży późnych (TP) nie projektować zabiegów w drzewostanach od V klasy wieku i powyżej, aż do osiągnięcia wieku rębności dla danego gatunku.

2. Przyjęcie nawrotów cięć

- w rębni zupełnej 5 lat ;
- w rębniach złożonych generalnie jedno wejście w 10-leciu;

3. Wskazanie przez wykonawcę lokalizacji do użytkowania głównego i pisemne ich uzgodnienie na pierwszy rok obowiązywania PUL

- użytki rębne – na 1-szy rok należałoby wybrać w pierwszej kolejności przede wszystkim te powierzchnie, które objęte są rębnią zupełną i wręby;
- użytki przedrębne: TWP pilne.

4. Przyjęcie do stosowania następujących rodzajów rębni:

STL	Projektowane rębnie	
	Rębnia zasadnicza	Rębnia zastępcza
Bśw	I b	II
Bw	I b	II
Bb	brak	brak
BMśw	I b	II
BMw	I b	IV d

STL	Projektowane rębnie	
	Rębnia zasadnicza	Rębnia zastępcza
BMb	Brak/IV*	V
LMśw	III a	III b / I b
LMw	III b	III a / I b
L Mb	Brak/IV*	V
Lśw	III b	III a / IV d
Lw	IV d	III b / III a
OI	IV d	I b
OIJ	IV d	I b

* w zależności od wystąpienia/ braku siedliska 91D0

B.7 Wytyczne w sprawie sporządzenia „Wykazu drzewostanów do przebudowy”

Kwalifikacja drzewostanów pod kątem potrzeby ich przebudowy zostanie, zgodnie z § 40 Instrukcji Urządzenia Lasu, wykonana w trakcie prac taksacyjnych. Wykonawca sporządzi wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy. Wykaz ten będzie przedłożony do uzgodnienia z nadleśnictwem.

B.8 Wytyczne w sprawie pielęgnowania lasu, w tym cięć pielęgnacyjnych

Etat powierzchniowy użytkowania przedrębego na I 10-lecie zostanie ustalony w oparciu o Instrukcję Urządzenia Lasu (§ 94), sumarycznie dla obrębu, wg rodzajów cięć, gatunków panujących oraz klas i podklas wieku.

Na etapie projektowania zadań z zakresu pielęgnowania upraw wskazówki gospodarcze w przedmiotowym zakresie należy podawać wyłącznie dla istniejących upraw na pierwszy dzień obowiązywania planu (dotyczy głównie CW). Precyzyjne określenie lokalizacji zakładanych upraw w okresie pomiędzy taksacją a 01.01. pierwszego roku obowiązywania planu wymaga ścisłej współpracy pomiędzy wykonawcą a nadleśnictwem.

Przy ustalaniu wskazówek gospodarczych nie należy stosować szablonu wiekowego, a uwzględniać stan rzeczywisty na gruncie wg kryteriów faz rozwojowych drzewostanu. Szczególną uwagę należy zwrócić na zasadność określania zabiegu czyszczeń późnych i trzebieży wczesnych. Przy określaniu tych zabiegów oprócz wyżej przytoczonej zasady, należy uwzględnić wyłączenia z pozyskania, wynikające z form ochrony, takie jak strefy całorocznej ochrony miejsc gniazdowania, zaliczenie do ONG, niedostępność ze względu na stałe występowanie bobrów.

B.9 Wytyczne w sprawie hodowli lasu, w tym orientacyjne składy gatunkowe upraw.

Składy gatunkowe – zostały określone w części poświęconej typom drzewostanów (TD).

W proponowanych orientacyjnych składach gatunkowych dopuszczalna jest tolerancja udziału dla poszczególnych gatunków lasotwórczych:

- w udziale poszczególnych gatunków głównych w granicach +/- 20%,
- w łącznym udziale gatunków głównych w granicach +/- 30%,
- w łącznym udziale gatunków domieszkowych i biocenotycznych +/- 40%.

Przy odnawianiu siedlisk przyrodniczych sieci Natura 2000 należy mieć na względzie naturalne składy drzewostanów opracowane przez J.M. Matuszkiewicza (2007). Po zweryfikowaniu należy dostosować je do zadań ochronnych (B7, B15, B16, B24). Proponowane składy gatunkowe upraw:

Typ siedliskowy lasu	Siedlisko przyrodnicze Natura 2000	Identyfikator fitosocjologiczny siedlisk Natura 2000	Przyr. typ d-stanu	Skład gatunkowy drzewostanów [%]
Bb	Sosnowy bór bagienny 91 D0-2*	<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> <i>Carici chondorrhizae-Pinetum</i> <i>Ledo-Sphagnetum</i>	So	80-95 So; 5-20 Brz, Św 90-100 So; do 10 Brz
BMb	Brzezina bagienna 91 D0-1*	<i>Sphagno-Betuletum</i>	Brz-So	40-60 So; 30-40 Brz; 10-20 Ol, Św
	Borealna świerczyna bagienna 91 D0-5 *	<i>Sphagno girgensohnii-Piceetum myrtilletosum</i>	So-Św	70-85 Św; 10-20 So; 5-10 Ol, Brz
LMb	Sosnowo brzozowy las bagienny 91 D0-6 *	<i>Dryopteridi thelypteridis-Betuletum pubescentis</i>	So-Brz	80-90 Brz; 10-20 So, Ol
	Borealna świerczyna bagienna 91 D0-5 *	<i>Sphagno girgensohnii-Piceetum thelypteridetosum</i>	Brz-Ol-Św	40-60 Św; 20-30 Ol; 20-30 Brz, So
	Brzozowo-świerkowy las bagienny 91 D0-5 *	<i>Betulo pubescentis-Piceetum</i>	Brz-Św	50-60 Św; 30-40 Brz; 10 Ol, So, Os
LMśw	Grąd subkontynentalny 9170-2	<i>Melitti-Carpinetum</i> <i>Tilio-Carpinetum calamagrostietosum</i>	So-Db Gb-Św-Db	40-60 Db; 20-30 So ; 10-20 Św ; 10 Gb, Lp, Kl, Brz, Os 40-60 Db; 20-30 Św; 10-20 Gb; 10 So, Lp, Kl

Typ siedliskowy lasu	Siedlisko przyrodnicze Natura 2000	Identyfikator fitosocjologiczny siedlisk Natura 2000	Przyr. typ d-stanu	Skład gatunkowy drzewostanów [%]
LMw		<i>Tilio-Carpinetum calamagrostietosum</i> v. z <i>Alnus glutinosa</i>	Gb-Db-OI	30-50 OI; 20-30 Db; 20-30 Gb; 10 Św, Lp, Kl, Brz, Os
Lśw		<i>Tilio-Carpinetum typicum</i>	Św-Lp-Db	40-60 Db; 20-30 Lp+Kl; 10-30 Św, Gb, Brz, Os
Lw		<i>Tilio-Carpinetum stachyetosum, corydaletosum</i>	Lp-Js-Db	30-60 Db; 20-30 Jś+Wz; 10-20 Lp+Kl; 10-20 Gb, Św, Brz, Os, lwa
		<i>Tilio-Carpinetum stachyetosum</i> v. z <i>Ficaria verna</i>	OI-Js-Db	30-50 Db; 30-40 Jś+Wz; 10-20 OI; 10 Lp, Kl, Gb, Brz, Os, lwa
		<i>Tilio-Carpinetum caricetosum remotae</i>	Gb-Św-Db	20-50 Db; 20-30 Św; 20-30 Gb; 10-20 Lp+Kl; Os, Brz, OI
		<i>Tilio-Carpinetum circaeetosum alpinae</i>	Js-Db-OI	OI 20-40; Js+Wz 20-30; Db 20-30; 10 Gb, Lp, Kl, Brz, Os; 10 Św
OI	Źródłiskowe lasy olszowe na niżu 91E0-4 *	<i>Ribeso nigri-Alnetum</i>	OI	80-90 OI; 10-20 Brz, Js
OIJ	Niżowy łęg jesionowo-olszowy 91E0-3 *	<i>Fraxino-Alnetum</i>	Jś-OI	40-60 OI; 20-40 Jś; Wz+Db 10; 10 Św, Brz, Lp, Gb
Lł	Łęg gwiazdnicowy 91E0-3 *	<i>Stellario nemorum-Alnetum</i>	OI	80-90 OI, 10-20 Jś, Wz, Db, Lp
	Łęg świerkowo-olszowy 91 E0-3 *	<i>Piceo-Alnetum</i>	Św-OI	50-70 OI; 20-40 Św; 10 Jś, Brz,
	Łęgowy las dębowo-wiązowo-jesionowy 91 F0	<i>Ficario-Ulmetum</i>	Db-Jś-Wz	30-50 Wz; 20-30 Jś; 20-30 Db; 10 Gb, Lp, Kl, OI

Projektując składy gatunkowe przyszłych odnowień należy uwzględnić następujące postulaty nadleśnictwa w tym zakresie:

1. Uwzględniać istniejące odnowienia naturalne w składzie projektowanych upraw.
2. Na siedliskach, gdzie planowany jest w składzie gatunkowym jesion, należy dążyć do częściowego zastępowania go w składzie gatunkowym drzewostanów przez inne cenne gatunki liściaste np. Wz, Kl lub OI do czasu ustąpienia choroby, jednocześnie preferując w zabiegach pielęgnacyjnych pojawiające się odnowienia naturalne jesionu i wiązu.

3. Zwiększyć w składach gatunkowych upraw udział brzozy na siedliskach borowych oraz LMśw ze względu na p-poż w przypadkach określonych poniżej:

- wzdłuż szlaków komunikacyjnych (drogi publiczne, leśne itp.);
- wzdłuż szlaków turystycznych;

5. W drzewostanach na gruntach porolnych dopuścić w składzie odnowieniowym buka;

6. W przypadku upraw i młodników szczególnie narażonych na szkody wyrządzane przez łosie dopuścić stosowanie odstępstw od postępowania hodowlanego zawartego w Zasadach Hodowli Lasu polegającego na:

- tolerowaniu w istniejących uprawach i młodnikach pojawiającego się wartościowego samosiewu gatunków lekkonasiennych;
- popieraniu, w wykonywanych zabiegach pielęgnacyjnych wartościowych egzemplarzy gatunków pochodzących z samosiewu, kosztem uszkodzonych egzemplarzy gatunków głównych.

Poprawki - proponuje się zaplanowanie poprawek na poziomie 10 % powierzchni planowanych odnowień i zalesień.

Dolesienia - nie należy ujmować do dolesień luk poniżej 10 arów, jak również i tych, na których istnieje możliwość odnowienia naturalnego.

Podszyty - nie ma potrzeby wprowadzania podszytów.

Podsadzenia - nie ma potrzeby wprowadzania podsadzeń.

Na gruntach porolnych uzgodniono wykorzystanie w większym stopniu Md i Bk jako gatunków lepiej przystosowanych do postępujących zmian klimatycznych w zastępstwie rozpadających się drzewostanów So i Św.

B.10 Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu oraz ochrony przeciwpożarowej

Rozpoznany będzie aktualny stan zdrowotny i sanitarny lasów nadleśnictwa wraz z określeniem stopnia nasilenia uszkodzeń:

- wyrządzonych przez zwierzynę w uprawach i młodnikach,
- podtopionych przez bobry,
- spowodowanych przez grzyby,

- drzewostanów uszkodzonych przez szkodniki owadzie (pierwotne i wtórne),
- wyrządzonych przez czynniki atmosferyczne (głównie wiatry),
- z tytułu zakłóceń stosunków wodnych,
- inne uszkodzenia antropogeniczne.

Dodatkowo zostaną zainwentaryzowane drzewostany na gruntach porolnych.

Uszkodzenia i zagrożenia należy nanieść na mapę ochrony lasu zgodnie z §102 IUL.

Wykonawca dokona analizy obowiązujących wymagań w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem oraz stanem ochrony przeciwpożarowej nadleśnictwa w tym:

- określi kategorię zagrożenia pożarowego dla nadleśnictwa zgodnie z obowiązującą Instrukcją Ochrony Przeciwpożarowej Lasu;
- zweryfikuje punkt poboru ścioly do określania i prognozowania zagrożenia pożarowego, zgodnie z obowiązującą Instrukcją Ochrony Przeciwpożarowej Lasu;
- przeprowadzi weryfikację ilości i lokalizacji punktów czerpania wody ze wskazaniem dojazdu;
- zamieści wykaz sztucznych punktów poboru wody z rozmieszczeniem ich na mapie z uwzględnieniem wydajności poszczególnych hydrantów. Nadleśnictwo zobowiązuje się do uzyskania tych informacji od gmin i przekazania wykonawcy PUL z uwagi na przeprowadzoną w ostatnim czasie rozbudowę sieci wodociągowych na terenach wiejskich;
- dokona analizy i weryfikacji sieci dojazdów pożarowych;
- zaktualizuje przebieg i rodzaj pasów przeciwpożarowych;
- na podstawie informacji dostarczonych przez nadleśnictwo opracuje wykaz obiektów szczególnie cennych (jeżeli występują) takich jak niektóre rezerwaty i wyjątkowo cenne pomniki przyrody wraz z podaniem zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego (zgodnie z załącznikiem nr 4 „Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu”), podając adres leśny i powierzchnię rezerwatu, adres leśny i współrzędne geograficzne w układzie WGS 84 pomników przyrody, wraz z opracowaniem warstwy LMN dotyczącej tych obiektów zgodnie ze standardem LMN, na potrzeby sporządzenia charakterystyki zagrożenia pożarowego nadleśnictwa w „Sposobach postępowania na wypadek powstania pożaru lasu”;

- zgodnie z załącznikiem nr 3 „Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu” określi czas swobodnego rozwoju pożaru lasu dla najbardziej oddalonych od sił ratowniczo-gaśniczych fragmentów kompleksów leśnych;
- wskaże na mapie ochrony przeciwpożarowej lokalizację różnego typu obiektów stwarzających szczególne zagrożenie pożarowe.

Całość zagadnień związanych z ochroną przeciwpożarową zostanie naniesiona na mapę ochrony przeciwpożarowej, zgodnie z § 104 IUL.

Plan ochrony przeciwpożarowej w nadleśnictwie powinien uwzględniać przepisy Ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 4.09.2022r. (Dz.U. poz. 2057).

B.11 Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego.

Użytkowanie uboczne

Użytkowanie uboczne wynikać będzie z zapotrzebowania gospodarki i uzyskiwanych efektów ekonomicznych. Nadleśnictwo nie przewiduje pozyskania żywicy, karpiny i kory garbarskiej. Użytkowanie uboczne dotyczyć będzie głównie zagospodarowania łowieckiego, pozyskania i sprzedaży choinek oraz prowadzenia ekstensywnej gospodarki łąkowo-rolnej na potrzeby łowieckie.

Zagospodarowanie łowieckie

Podstawowym dokumentem dotyczącym prowadzenia gospodarki łowieckiej w Nadleśnictwie Czarna Białostocka jest Wieloletni Łowiecki Plan Hodowlany dla Rejonu Sokólskiego oraz Puszczy Knyszyńskiej na okres od 1 kwietnia 2017 roku do 31 marca 2027 roku.

Celem gospodarki łowieckiej w nadleśnictwie jest utrzymanie możliwie najliczniejszego stada zwierzyny w odpowiedniej strukturze wiekowej i płciowej przy znośnych gospodarczo szkodach w drzewostanach. Gospodarka łowiecka w lasach musi być integralną częścią gospodarki leśnej, a zwierzyna składową częścią ekosystemu leśnego. Zachowanie lasu i jego wielofunkcyjnego charakteru traktować należy jako priorytetowe zadanie hodowli. Nadmiar szkód w uprawach i młodnikach, który uniemożliwia dostosowanie ich składu gatunkowego do potencjału siedliska oraz osiągnięcie właściwej jakości, musi być sygnałem do ograniczenia stanu pogłowia zwierzyny (szkody w uprawach i młodnikach nie grodzonych są już dość znaczne).

Gospodarka łowiecka na terenie Nadleśnictwa Czarna Białostocka prowadzona jest na 26 obwodach łowieckich przez 15 kół. Przekroczona pojemność łowisk, zwłaszcza łosia, powoduje, że szkody powodowane przez zwierzynę są dotkliwe gospodarczo. W celu ochrony drzewostanów jednym z najbardziej efektywnych sposobów zabezpieczania przed ich powstawaniem, jest konieczność budowy kosztownych grodzień. Nadleśnictwo wnioskuje, aby wykonawca planu określając zadania kierunkowe gospodarki łowieckiej odniósł się do problemu konieczności grodzień nowozakładanych upraw w powiązaniu z zagęszczeniem jeleniowatych w nadleśnictwie.

Na podstawie danych przekazanych przez nadleśnictwo wykonawca sporządzi mapę przeglądową gospodarki łowieckiej.

B.12 Infrastruktura nadleśnictwa

Sprawy dotyczące infrastruktury kubaturowej nadleśnictwa ujęte są w „Programie Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w Nadleśnictwie Czarna Białostocka” zatwierdzonym przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku w dniu 17 maja 2022 roku (znak spr: ZS.2101.6.2022 MB). Nadleśnictwo Czarna Białostocka planuje w roku bieżącym budowę samodzielnej kancelarii leśniczego połączonej dla dwóch leśnictw, ze wspólnymi pomieszczeniami socjalnymi, co zracjonalizuje koszty budowy. W przyszłości, w miarę zaistnienia potrzeb Nadleśnictwo rozważa budowę kolejnej podwójnej kancelarii. Planowana jest również budowa Nadleśniczówki do 2035 roku.

Jednocześnie Nadleśnictwo zastosuje standardy określone Zarządzeniem 41/2018 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 czerwca 2018 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania wzorcowych projektów architektonicznych budynku mieszkalnego leśniczówki z kancelarią oraz budynków administracyjnych kancelarii leśniczego pojedynczej i kancelarii leśniczego podwójnej.

Zagadnienia związane z budową i remontami sieci drogowej ujęte zostały w analizie docelowej sieci drogowej. Dlatego też potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej należy opisać bazując na istniejących dokumentach, a ewentualne sugestie lub zmiany uzgodnić z nadleśnictwem.

B.13 Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej

Komisja nie widzi potrzeby wykonania prognozy ekonomicznej.

B.14 Szczegółowość prognozy stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego

Wykonawca opracuje rozdział „Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego”. Przedstawi wpływ realizacji PUL na środowisko i Obszar Natura 2000 zgodnie z § 123 Instrukcji Urządzania Lasu.

B.15 Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody, w tym sporządzenia tabel dotyczących przedmiotów ochrony oraz zadań ochronnych

Program Ochrony Przyrody, opracowany wg stanu na 01.01.2013 roku należy zaktualizować zgodnie z § 110, 111, 112, IUL uwzględniając poniższe zapisy oraz dokumenty związane z ochroną przyrody. Przy aktualizacji Programu Ochrony Przyrody należy zwrócić szczególną uwagę na formy ochrony przyrody (rezerwaty przyrody, park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów). Informacje zawarte w SDF-ach dla obszarów Natura 2000, należy poddać ocenie. Nowe informacje o stanowiskach cennych gatunków roślin, zwierząt i grzybów należy zamieścić w opisie taksacyjnym, jako informacje różne.

W programie ochrony przyrody należy omówić sposoby realizacji zabiegów gospodarczych w odniesieniu do zachowania miejsc występowania zinwentaryzowanych szczególnie cennych gatunków chronionych. Należy też opisać wytyczne do prowadzenia gospodarki na cennych przyrodniczo siedliskach, w odniesieniu wskazań gospodarczych w opisach taksacyjnych. Zadania w zakresie ochrony przyrody na terenie zarządzanym przez PGL LP, na którym znajduje się obszar Natura 2000 powinny być ustalone w PUL, z uwzględnieniem wytycznych zawartych w PZO sporządzonych dla poszczególnych obszarów Natura 2000. W przypadku siedlisk przyrodniczych nieleśnych, dla których nie planuje się wskazówek w PUL, informacje dotyczące sposobu postępowania na danych siedliskach przyrodniczych powinny być zawarte w POP, zgodnie z PZO.

Na gruntach będących w zarządzie Lasów Państwowych wykonawca prac dokona aktualizacji Programu Ochrony Przyrody na podstawie zebranych materiałów po weryfikacji terenowej. Należy umieścić opisy szczegółowe, wykazy, i tabele wykonane dla form ochrony przyrody. Natomiast na gruntach obcych, będących w zasięgu terytorialnym działania nadleśnictwa, aktualizacja Programu Ochrony Przyrody zostanie wykonana w oparciu o zebrane materiały z RDOŚ i z nadleśnictwa. W Programie Ochrony Przyrody należy podać sumaryczną powierzchnię (bez szczegółowej

lokalizacji) drzewostanów wyłączonych z użytkowania (ONG).

Aktualizacja Programu Ochrony Przyrody dla nadleśnictwa winna zostać wykonana w oparciu o następujące elementy:

1. aktualizacja adresów wszystkich form ochrony występujących w nadleśnictwie;
2. aktualizacja zaewidencjonowanych w rejestrach zabytków obiektów zabytkowych;
3. weryfikacja wykazu istniejących form ochrony przyrody;
4. weryfikacja wykazu drzew zasługujących na ochronę;
5. weryfikacja wykazu drzewostanów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym;
6. uzupełnienie listy gatunków flory podlegających ochronie ścisłej i częściowej;
7. aktualizacja naturalnych siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, grzybów i zwierząt z podziałem na gatunki chronione powszechnie występujące (z podziałem na poszczególne leśnictwa), rzadkie, naturalne i z Czerwonej Księgi przy uwzględnieniu:
 - wyników powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej dotyczącej siedlisk przyrodniczych leśnych i nieleśnych, gatunków chronionych roślin i zwierząt, wykonywanej w latach 2006-2007,
 - wyników Państwowego Monitoringu Środowiska,
 - wyników obserwacji przyrodniczych, prowadzonych na bieżąco przez leśniczych,
 - aktualnych informacji o środowisku dostępnych w publikacjach naukowych oraz udostępnionych przez lokalne organizacje pozarządowe (NGO),
 - danych uzyskanych z RDOŚ w Białymstoku.

W POP należy zamieścić odniesienie do wytycznych RDLP z dn.17.04.2020 ZP.0152.18.2019 dotyczące owadów saproksylicznych.

Program wraz z mapą walorów przyrodniczych i wartości kulturowych należy sporządzić, jako oddzielnie oprawiony tom oraz w formie elektronicznej. Należy również, na dodatkowe zlecenie, wykonać skróconą wersję Programu Ochrony Przyrody dla leśnictw, jako rozdział w operacji wg następującej tematyki:

1. Wykaz gatunków chronionych roślin, zwierząt i grzybów w leśnictwie – rzadkie z podaniem dokładnej lokalizacji do wydzielenia, częste lub pospolite – ze wskazaniem siedlisk, na których występują.

2. Wykaz siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w leśnictwie ze wskazaniem sposobów realizacji poszczególnych zabiegów gospodarczych.

W przypadku rozbieżności siedlisk po pracach wykonawcy, a danymi otrzymanymi z RDOŚ nanieść tą informację w informacje różnych w opisie taksacyjnym, tak by nadleśnictwo miało przejrzyste dane co do danych pochodzących z PZO i tym samym ich rozbieżności ze stanem aktualnym stwierdzonym podczas prac taksacyjnych.

3. Opis form ochrony przyrody występujących w nadleśnictwie zawierający:

a) rezerwaty przyrody:

- informacje ogólne: [powierzchnia, rodzaj ochrony],
- cel ochrony: [krótki opis celu],

b) strefy ochrony:

- nr i data decyzji powołującej strefę,
- lokalizacja strefy całorocznej i okresowej,
- terminy obowiązywania strefy okresowej,

c) pomniki przyrody:

- gatunek drzewa, wiek, pierśnica, liczba drzew w grupie lub alei,

d) użytki ekologiczne:

- lokalizacja do wydzielenia,

e) obszary Natura 2000:

- nazwa obszaru i powierzchnia,

f) obszary chronionego krajobrazu:

- powierzchnia i cel ochrony,

g) obiekty dziedzictwa kulturowego:

- nazwa obiektu,
- lokalizacja do wydzielenia.

B.16 Wykaz map tematycznych

Wydruki map tematycznych z bazy geometrycznej należy wykonać zgodnie z Instrukcją techniczną sporządzania wydruków map leśnych (cz. 3 IUL) z późniejszymi zmianami. Uwzględniając ustalenia i ilość map określonych w pkt. 11 powyższego dokumentu pt. „Wymagania dotyczące sporządzania i wydruku map”.

Sporządzenie i wydruk map przeglądowych i sytuacyjno - przeglądowych zgodnie z Instrukcją UL cz. I (§ 64, 71, 72, 73, 98, 102, 104, 107, 109, 111) uwzględniających tradycyjną symbolikę elementów topograficznych (kasowniki, drogi, linie podziału powierzchniowego).

1. Mapy dla leśnictw – skala 1: 10 000:

- gospodarczo - przeglądowa drzewostanów i cięć rębnych złożone i oprawione w twarde okładki koloru zielonego z opisem 2 komplety i 1 komplet w formie atlasu,
- połączoną mapę glebowo-siedliskowo w skali 1:10000 w formie atlasu w formacie A4 na papierze odpornym na wilgoć - 34 atlasy (po 2 sztuki na każde leśnictwo),
- gospodarczo - przeglądowa siedlisk i cięć rębnych złożone w sztywnej oprawie oraz 1 komplet w formie atlasu;
- mapa zagospodarowania turystycznego i walorów przyrodniczo-kulturowych, i lasów cennych przyrodniczo i PZO – 1 komplet;

2. Mapy dla obrębów – skala 1: 20 000:

- mapa przeglądowa drzewostanów z podziałem na obręby - oprawiona w twardej oprawie ;
- mapa przeglądowa cięć rębnych z podziałem na obręby - oprawiona w twardej oprawie (po 2 szt. na obręb);
- mapa przeglądowa siedlisk z podziałem na obręby;
- mapa przeglądowa zagrożenia środowiska biotycznego i ochrony lasu;
- mapa przeglądowa funkcji lasów oraz urządzeń i obiektów rekreacyjnych (2 sztuki);
- mapa przeglądowa nasiennictwa i selekcji;

3. Mapa dla nadleśnictwa - skala 1: 5000

- Mapa gospodarczo ewidencyjna w arkuszach

4. Mapa dla nadleśnictwa - skala 1: 50 000

- mapa sytuacyjna obszaru w granicach terytorialnego zasięgu nadleśnictwa;
- mapa sytuacyjno-przeładowa gospodarki łowieckiej, z naniesionymi obwodami łowieckimi oraz 2 egzemplarze w formie mapy ściennej (podklejonej na płótnie);
- mapa sytuacyjno-przeładowa ochrony przeciwpożarowej – w formie mapy ściennej PAD
- mapa sytuacyjno-przeładowa ochrony przyrody, obszarów chronionych i funkcji lasów oraz walorów przyrodniczo-kulturowych;
- mapa zagospodarowania turystycznego i walorów przyrodniczo-kulturowych, i PZO (2 sztuki).

5. Materiały kartograficzne do Strategicznej oceny oddziaływania Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Czarna Białostocka na środowisko i obszar Natura 2000.

- Mapa przeładowa z naniesionymi stanowiskami oraz siedliskami gatunków ptaków chronionych z załącznika I Dyrektywy Rady 79/EWG z dnia 02 kwietnia 1979 r.(z późn.zm.) w skali 1:20 000 dla obrębów leśnych po 3 egz.
- Mapa siedlisk przyrodniczych i stanowisk gatunków roślin wymienionych w załączniku I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r.
- w skali 1:20 000 dla obrębów leśnych po 3 egz.

B.17 Projekt wystąpienia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy Oddziaływania Planu Urządzenia Lasu na Środowisko i Obszary Natura 2000

Prognozę oddziaływania planu ul na środowisko należy wykonać w oparciu o Ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr. 199, Poz. 1227) oraz „Ramowe wytyczne w sprawie zakresu szczegółowej prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu” (przesłane pismem DGLP Zn.ZU-7019-50/11 z dn.08.09.2011 r.) wraz z załącznikami (1-5).

W trakcie posiedzenia KZP w Nadleśnictwie Czarna Białostocka wniesiono następujące uwagi i wnioski:

1. *Podniesienie wieku rębności sosny do 140 lat*

- wniosek nie uwzględniony.

Uzasadnienie:

Wiek rębności ustalany na KZP jest wartością wskaźnikową służącą wyliczenia etatu użytków rębnych. Nie określa on faktycznego wyrębu drzew i drzewostanów sosnowych. Decydujące znaczenie o lokalizacji cięć w przyszłym dziesięcioleciu i wyborze sposobu zagospodarowania lasu będą miały kwestie ochronne i hodowlane. Dodatkowo przewiduje się do pozostawienia jako referencyjne części drzewostanów sosnowych w wieku powyżej 150 lat. Wykaz takich drzewostanów zostanie przygotowany po zakończeniu prac taksacyjnych.

2. *W lasach ochronnych, zwłaszcza uzdrowiskowych zaniechanie, a przynajmniej znaczne zredukowanie wielkopowierzchniowych zrębów zupełnych, zwłaszcza rębni Ib, na siedliskach borowych, na których powinny być stosowane rębnie złożone, ewentualnie rębnia II z pozostawieniem nasienników.*

- Wniosek częściowo uwzględniony i już realizowany.

3. *Obniżenie w PUL pozyskania drewna o co najmniej 35% w porównaniu z poziomem z bieżącego PUL*

- Wniosek nie uwzględniony.

Uzasadnienie:

Na tym etapie planowania trudno określić potrzeby ochronne i hodowlane drzewostanów. Ewentualną decyzję odnośnie ilości i lokalizacji cięć związanych z realizacją zadań hodowlano-ochronnych będzie można podjąć dopiero po zakończeniu prac taksacyjnych.

4. *Użytkowanie siedlisk lasowych, Znaczna powierzchnia żyznych siedlisk w obrębie Puszczy spinetyzowanych/ w których gatunek dominujący stanowią drzewa iglaste poprzez rb III, rb IV z gniazdami do 10 arów, ponadto stosowanie TP, rb V przy pozostawieniu dojrzałych drzew liściastych i ich skupisk)*

- wniosek nie uwzględniony.

Uzasadnienie:

Przebudowa drzewostanów iglastych niedostosowanych składem gatunkowym do siedliska powinna uwzględniać potrzeby hodowlane wprowadzanych gatunków liściastych głównie dębu. W tym wypadku powierzchnia gniazd poniżej 10 arów nie pozwoli na prawidłową przebudowę. Zalecana przez ZHL dla rębni gniazdowych wielkość gniazd w takich wypadkach powinna być większa i wynosić maksymalnie do 50 arów. W wypadku gatunków lepiej znoszących ocienienie możliwa jest mniejsza powierzchnia od minimum 5 arów. Dotyczy to jednak wyłącznie gatunków domieszkowych i biocenotycznych.

5. *wytypowanie drzewostanów kwalifikujących się do Euroochrony w ramach Europejskiej Strategii Ochrony Bioróżnorodności:*

- drzewostany o charakterze pierwotnym,
- starodrzewy,

- drzewostany w których zachodzą procesy naturalne również drzewostany dojrzałe z dużym udziałem gatunków pionierskich, co przekłada się na duże zasoby martwego drewna, obecność w takich miejscach gatunków zależnych od martwego drewna,
- stanowiska chronionych i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt
- carbon-rich ecosystems, ekosystemy kluczowe dla sekwestracji węgla i wody, czyli lasy podmokłe na siedliskach organicznych (olsy, bory, łęgi)

- wytypowanie ww. drzewostanów będzie możliwe po wykonaniu prac taksacyjnych i wtedy będzie można dokonać wyboru sposobu postępowania; w chwili obecnej założenia KZP umożliwiają częściową realizację wniosku.
6. Zaniechanie z inwazyjnych zabiegów agrotechnicznych, przygotowania gleby, przynajmniej na Siedliskach żyznych, nie stosowanie orki jesiennej na powierzchniach do odnowienia, gdyż to powoduje uwalnianie CO₂.
- Część wykonawcza w zakresie stosowanych sposobów przygotowania gleby nie jest objęta uzgodnieniami KZP, jednakże technologia tych prac ewoluuje w kierunku metod naturalnych lub mechanicznych punktowych. Temat do omówienia na NTG.
7. Zachowanie naturalnych odnowień podczas wykonywanych prac.
- Wniosek częściowo uwzględniony (promowanie odnowień naturalnych).
8. Zaniechanie lub ograniczenie do minimum (ewentualne zabiegi selektywne) prac w lasach wodochronnych i na gruntach podmokłych
- Wniosek częściowo uwzględniony.
9. Przeciwdziałanie pinetyzacji żyznych siedlisk; dostosowanie składu gatunkowego drzewostanu do siedlisk poprzez:
- 1) zmniejszenie udziału gatunków iglastych na siedliskach żyznych poprzez stopniową eliminację sosy i świerka; w najstarszych klasach wiekowych zabiegi powinny mieć umiarkowaną intensywność i powinien zakładać pozostawianie najstarszych drzew. Największa intensywność powinna mieć miejsce w monokulturach iglastych w młodszych i średnich klasach wiekowych.
- 2) w przypadku drzewostanów mieszanych na żyznych siedliskach preferowanie i pozostawianie dojrzałych drzew gatunków liściastych; zwłaszcza jeśli stanowią one niewielki udział w drzewostanie
- 3) zaniechaniu sadzenia sosny i świerka na siedliskach żyznych lasowych a przynajmniej zmniejszeniu udziału tych gatunków w odnowieniach.)
- Wniosek częściowo uwzględniony.

Uzasadnienie:

Sosna pospolita ekotyp supraski jest elementem niezwykle cennym przyrodniczo w Puszczy Knyszyńskiej, szczególnie na terenie Nadleśnictwa Czarna Białostocka. Występuje ona również często na siedliskach lasowych i mieszanych. Rugowanie jej ze składu byłoby niezgodne z założonymi celami ochronnymi. W wypadku świerka zmiany klimatyczne i

stosunków wodnych znacząco zwiększają w ostatnich latach jego ustępowanie. W drzewostanach starszych klas wieku bardzo często nie planuje się żadnych zabiegów trzebieżowych z wyjątkiem cięć sanitarnych (tzw. cisza trzebieżowa). Decyzja odnośnie lokalizacji takich drzewostanów zostanie podjęta po zakończeniu prac taksacyjnych.

10. *Ocenić wpływ planowanych prac na podlegającą ochronie entomofaunę, zwłaszcza chronioną dyrektywą siedliskową;*
 - Nie dotyczy ustaleń KZP; wniosek realizowany w bieżącym działaniu nadleśnictwa w zależności od potrzeb.

11. *Podlegająca ochronie entomofauna, zwłaszcza chroniona dyrektywą siedliskową - zaplanować adekwatne działania ochronne prowadzące do zachowania siedlisk w stanie FV, zaplanować przynajmniej pozostawianie posuszu jałowego w II klasie rozkładu różnych gatunków drzew*
 - częściowo uwzględniony (drewno martwe); realizacja w bieżącym działaniu nadleśnictwa.

12. *Zachowanie naturalnych, istniejących odnowień podczas wykonywanych prac, bez względu na parametry odnowienia*
 - Działanie stosowane w bieżącym działaniu nadleśnictwa. Nie dotyczy ustaleń KZP.

13. *Zaniechanie inwazyjnych zabiegów agrotechnicznych, przygotowania gleby, przynajmniej na siedliskach żyznych, niestosowanie orki jesiennej na powierzchniach do odnowienia, gdyż to powoduje uwalnianie CO₂*
 - Działanie stosowane w bieżącej działalności. Nie dotyczy ustaleń KZP.

14. *Ze względu na specyfikę terenów leśnych podlegających Nadleśnictwu należy uwzględnić w większym zakresie potrzeby społeczne poprzez m.in. odsunięcie działek zrębowych od szlaków komunikacyjnych i turystycznych, od granic miejscowości i osad., od miejsc i polan użytkowanych rekreacyjnie, na odległość min. 100 m, oraz zachowanie walorów krajobrazowych poprzez stosowanie rębni przerębowej na stromych stokach oraz w jarach, a także oraz pozostawianie dużej ilości starych drzew w miejscach strategicznych krajobrazowo i społecznie*
 - Realizacja wniosku nastąpi podczas konsultacji w trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy; ustalenia odnośnie lokalizacji zostaną przekazane wykonawcy prac

15. *Uwzględnienie w projekcie PUL proponowanych (nie zatwierdzonych) rezerwatów*
 - Wniosek uwzględniony, o ile zgłoszono propozycje rezerwatów i rozpoczęto procedurę uznawania. Realizacja postulatów jest w takich przypadkach jest zagwarantowana w IOL.

16. *Z uwagi na liczne miejsca potencjalnie cenne archeologicznie występujące na pasie lasów między Czarną Białostocką, a Dąbrową Białostocką unikać wykonania*

mechanicznego przygotowania gleby poprzez wykonanie orki w celu zachowania unikatowej siatki miedz po dawnych terenach rolniczych.

- Nie dotyczy ustaleń KZP, wniosek realizowany w bieżącym działaniu nadleśnictwa przy współpracy z Muzeum Podlaskim w Białymstoku.

Ustalenia Komisji zatwierdzam.

Zenon Angielczyk
Zastępca Dyrektora RDLP ds. Gospodarki
Leśnej

/podpisano elektronicznie/